

**TURUN
YLIOPISTO**

Matemaattis-luonnontieteellinen
tiedekunta

Valta ja hegemonia osana vesikonfliktia

Tapaustutkimuksena Etiopian GERD-patohankkeeseen liittyvä hydropoliittikka

Eero Salokorpi

Maantiede
LuK-tutkielma
Laajuus: 6 op

Ohjaaja: Lauri Hooli
24.4.2024
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

LuK-tutkielma

Pääaine: Maantiede

Tekijä: Eero Salokorpi

Otsikko: Valta ja hegemonia osana vesikonfliktia – tapaustutkimuksena Etiopian GERD-patohankkeeseen liittyvä hydropoliittikka

Ohjaaja: Lauri Hooli

Sivumäärä: 37 sivua + 2 sivua liitteet

Päivämäärä: 24.4.2024

Niili on rantamailleen elintärkeä veden lähde. Ilmastonmuutoksen ja väestönkasvun myötä veden tarve lisääntyy, ja paine sen kestäväälle allokatiolle kasvaa. Egypti on historiallisesti ollut Niilin alueen hydrohegemoni ja on siten hallinnut yksipuolisesti joen käyttöä koskevaa päätöksentekoa. Vuonna 2011 Etiopia aloitti suuren GERD-patohankkeen joen yläjuoksulla. Hankkeen myötä maiden välinen kiista joen käyttöoikeuksista kärjistyi.

Tässä tutkielmassa analysoitiin Egyptin ja Etiopian välistä hydropoliittikkaa GERD-patohanketta koskien. Tutkielman aineistoina toimi maiden lähettämät kirjelmät YK:n turvallisuusneuvostolle, joka on ollut osana hankkeen neuvotteluita vuodesta 2020 alkaen. Tutkielman tarkoituksena oli etsiä dokumenteista Framework of Hydrohegemony-viitekehityksessä ilmeneviä taktiikoita ja vallan ulottuvuuksia, joilla maat pyrkivät edistämään turvallisuusneuvostolle omia joken liittyviä tavoitteitaan. Aineistoja analysoitiin teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Analyysin tuloksena selvisi, että maat käyttivät dokumenteissa ensisijaisesti ideologisia ja normatiivisia taktiikoita. Taktiikat ilmenivät pyrkimyksenä hallita patohankkeesta käytävää diskurssia, ja luoda omia tavoitteitaan edistävä narratiivi patoon liittyen. Taktiikat perustuivat pitkälti vallan sopimukselliseen ja ideologiseen ulottuvuuteen. Niiden avulla maat tavoittelivat itselleen mieluisaa neuvotteluasetelmaa sekä kykyä vaikuttaa turvallisuusneuvoston arvoihin ja näkemyksiin. Tulokset yhtyivät aiempaan tutkimuskirjallisuuteen ja osoittivat, että hydropoliittiseen hallintaan pyrittiin samanaikaisesti useilla eri keinoilla. Tuloksissa myös ilmeni, että pakkokeinot ja kovan vallan käyttö eivät ole tehokkaimpia keinoja luoda hegemoniaa.

Avainsanat: Hydropoliittikka, hydrohegemonia, valta, Niili, GERD, luonnonvarat, konflikti

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Teoreettinen viitekehys	7
2.1	Hydropolitiikka	7
2.2	Valta ja hegemonia	9
2.2.1	Valta	9
2.2.2	Hegemonia	12
2.3	Hydrohegemonia	13
2.3.1	Taktiikat	15
2.3.2	Strategiat	17
3	Aineistot ja menetelmä	18
3.1	Kirjelmät YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajalle	18
3.2	Teorialähtöinen sisällönanalyysi	18
3.3	Tulosten rajoittuneisuus	20
4	Tulokset	21
4.1	Tutkimusalue	21
4.2	Tulokset	22
4.2.1	Yleiskatsaus	22
4.2.2	Ideologisuus – näkemysten ja arvojen hallinta	24
4.2.3	Normatiivisuus - neuvottelujen hallinta	26
4.2.4	Pakkokeinot ja aluekehitys	28
5	Johtopäätökset	32
	Lähteet	34
	Liitteet	38
	Liite 1. Egyptin edustajan lähettämät kirjelmät YK:n Turvallisuusneuvostolle	38
	Liite 2. Etiopian edustajan lähettämät kirjelmät YK:n Turvallisuusneuvostolle	39

1 Johdanto

Ilmastonmuutos sekä väestönkasvu tuovat veden saatavuuden ongelmat osaksi monien maiden tulevaisuutta. Niilin jokisuisto on alue, jossa jo tuhansien vuosien ajan joki on ollut elintärkeä veden lähde sen rantamaille sekä lähes mytologisessa arvossa pidetty 'elämän tuoja' (Engelke & Passell 2017: 1). Vuonna 2011 Etiopian hallitus ilmoitti rakentavansa Niilin yläjuoksulle uuden padon nimeltään Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD). Pato tulee valmistuessaan olemaan Afrikan suurin vesivoimalaitos. Se on tärkeä Etiopian kehitykselle, sillä valmiina sen arvioidaan tuottavan jopa 6500 megawattia sähköä yli kaksinkertaistaen maan sähköntuotannon. Niilin alajuoksulla myös Egypti kamppailee kasvavan väestön ja pahenevan kuivuuden kanssa, ja maa on täysin riippuvainen joen vedestä (Pemunta ym. 2021: 2). Viime vuosikymmenten aikana vesisotien uhka on koettu merkittävästi lisääntyneeksi, ja esimerkiksi Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) pääsihteerit ovat ilmaisseet huolensa niitä koskien (Delgado-Moran & Teano 2019: 3).

Rajallisen resurssin, kuten veden jakamiseen liittyvät kysymykset tekevät joista poliittisia ympäristöjä. Veden perustavanlaatuinen merkitys ihmisten selviytymiselle korostuu vesistöjen ylittäessä valtioiden rajoja, jolloin ne altistuvat monimutkaiselle prosessille nimeltä hydropolitiikka. Se voidaan määritellä tarkoittavan eri tahojen, kuten valtioiden välistä kanssakäymistä jaettuun vesiympäristöön liittyen (Elhance 1999: 3). Koska vallalla on merkitys vedenkäytön määrittelyssä, on eniten valtaa omaavilla mailla etulyöntiasema veden käyttöön. Hydrohegemonia tarkoittaa tilannetta, jossa tietty jokivarren maa kykenee hallitsemaan joen vedenkäyttöön liittyvää päätöksentekoa ja kulttuuria palvellakseen omia tarpeitaan ja säilyttääkseen vallitsevan tilan (Delgado-Moran & Teano 2019: 4). Historiallisesti Egypti on ollut Niilin alueen hydrohegemoni, mutta viimeistään GERD-hankkeen myötä Etiopia on asettunut haastamaan tätä asetelmaa.

Tässä tutkimuksessa tarkastelen Egyptin ja Etiopian välistä hydropolitiikkaa vuosien 2020–2023 ajalta GERD-patohankkeeseen liittyen. Hydropolitiikkaa tarkastellaan hydrohegemonian teoreettisen viitekehyksen avulla (ks. Zeitoun & Warner 2006; Cascão & Zeitoun 2010a). Hydrohegemonian viitekehys on analyysityökalu, jonka avulla voidaan tutkia, miten vallan eri ulottuvuudet yhdessä eri taktiikoiden kanssa mahdollistavat jaetun vesistön hallintaa. Taktiikkavalikoima, joka sisältää mm. sotilaallista painostusta, neuvotteluagendan hallintaa sekä vetoamista kansainväliseen oikeuteen, perustuu valtaan ja sen eri muotoihin. Tutkielmani

tavoitteena on selvittää, millä keinoilla Etiopia ja Egypti pyrkivät hallitsemaan Niiliä ja sen käyttöä koskevaa päätöksentekoa.

Tutkimuksen aineistona toimii Egyptin ja Etiopian kansallisten edustajien lähettämät kirjelmät YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajalle patohankkeeseen liittyen vuosilta 2020–2023. YK:n turvallisuusneuvosto otettiin osalliseksi neuvotteluihin vuoden 2020 kesäkuussa, kun Etiopia ilmoitti patoaltaan täyttämistä ilman, että maat olivat päässeet yhteisesti hyväksytyyn sopuun hankkeen toimeenpanosta. Tutkielmassa analysoin Egyptin ja Etiopian kirjelmistä eri taktiikoita sekä vallan keinoja, pohjautuen Zeitounin ja Warnerin (2006) esittämään hydrohegemonian teoreettiseen viitekehykseen. Tarkastelen aineistoja teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Tutkielmani tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä hydrohegemoniset taktiikat ilmenevät Egyptin ja Etiopian valtion päämiesten kirjelmissä GERD-patohankkeeseen liittyen?
2. Mitä vallan ulottuvuuksia Egypti ja Etiopia käyttävät omien hydropoliittisten tavoitteidensa saavuttamiseksi?

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Hydropoliittikka

Klassikkoteoksessaan *Politics* Harold Lasswell määrittelee politiikan olevan prosessi, jossa määritetään kuka saa mitä, milloin ja miten (Lasswell 1936). Tärkeä osa tätä prosessia on siis resurssien allokoiminen, ja nämä resurssit voivat olla pääomallisia, poliittisia tai luonnollisia. Maantiede määrittelee miten luonnolliset resurssit, kuten vesi sijoittuu, mutta niihin liittyviä konflikteja selittää valta sosiaalisena ulottuvuutena (Zeitoun 2008: 26). Tällaisten prosessien tarkastelemiseen on syntynyt hydropoliittikan käsite, joka tarkoittaa valtioiden rajoja ylittäviin vesiympäristöihin liittyvien konfliktien ja yhteistyön tutkimista (Elhance 1999: 3). Käsite on kuitenkin monimutkainen, sillä vettä käytetään mm. juomavedeksi, ruoanvalmistukseen, maanviljelyyn ja teollisuuteen, joiden yhteydessä se altistuu niin taloudellisille kuin sosiaalisillekin vaikutuksille. Kehittyvissä maissa jokiympäristöihin voi heijastua myös kolonialismin aikaiset kiistat valtioiden rajoista ja etnisistä alueista, kansallisen kehityksen pyrkimykset sekä taloudellisten ja diplomaattisten voimavarojen puute (Elhance 2000: 3–4).

Niukkuudesta johtuen vesikonfliktit voivat pahimmillaan johtaa sotaan. Kylmän sodan loputtua hydropoliittikkaa tarkasteltiin usein nojautuen uusmalthusilaiseen ja kansainvälisen politiikan realistiseen perinteeseen (Wolf ym. 2003: 2; Cascão & Zeitoun 2010a: 3; Delgado-Moran & Teano 2019: 3). Näihin tutkimusperinteisiin kuuluu oletus siitä, että valtioiden toimintaa kansainvälisellä arenalla pohjimmiltaan ohjaa pyrkimys rajallisten resurssien hallitsemiseen ja valmius niistä taistelemaan (Delgado-Moran & Teano 2019: 3). Sekä useat Lähi-Idän ja Afrikan valtion päämiehet että hydropoliittikan tutkijat kokivat vahvasti, että 'vesisodat' saattavat olla merkittävä ilmiö tulevaisuuden konflikteissa. Uusmalthusilaiseen ajatteluun perustuvat ennustukset on kuitenkin sittemmin osoitettu olevan liian yksinkertaistavia ja suppeita. Vesiympäristöihin liittyviä kiistoja ei voi jaotella 'vesisotaan' ja 'vesirauhaan' (Cascão & Zeitoun 2010a: 3 ; Stucki 2005: 16-19).

Hydropoliittisen tutkimuksen merkittäviin nimiin kuuluva Aaron T. Wolf on todennut, että 'vesisodat' eivät käytännössä ole todellinen ilmiö. Viimeisin ja ainoa tunnettu vesisota käytiin 4500 vuotta sitten Tigris-joella kahden mesopotamialaisen kaupunkivaltion välillä (Wolf ym. 2003: 2). Wolf oli yksi päätekijöistä luomassa Transboundary Freshwater Dispute Databasea (TFDD), eli tietokantaa Oregonin yliopiston geotieteiden osastolla, johon on kirjattu, kartoitettu ja kuvailtu kaikki maailman 263 monivaltioista jokiuomaa ja 400 jokisopimusta

(Wolf ym. 2003). Lisäksi Wolfin tutkimusryhmä systemaattisesti luokitteli 1831 monivaltioiseen joki-uomaan liittyvää tapahtumaa. Wolfin ja muiden tuloksia olivat mm: 1. Valtaosa hydropoliittisista kanssakäymisistä on yhteistyöorientoituneita. 2. Vesi toimii joskus ärsyttävänä tekijänä, joskus taas liennyttävänä tekijänä. 3. Hydropoliittisten kiistojen syynä on tyypillisimmin vesi-infrastruktuuri ja uhat veden määrälle.

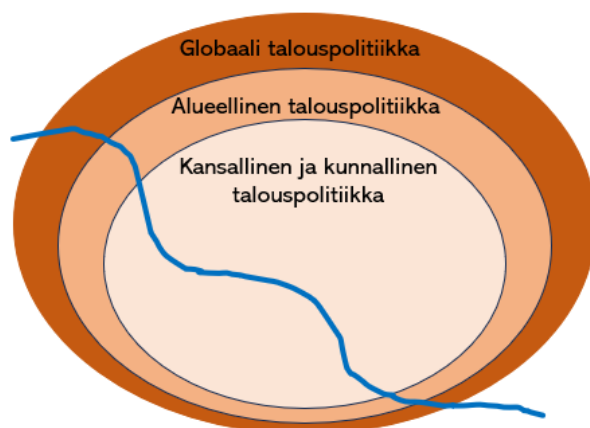
Regiimi-teorian (eng. *regime theory*) mukaan monivaltioinen liittolaisuus voi olla hyödyllinen työkalu yhteistyöpohjaisen jokihallinnon saavuttamiseksi. Regiimi-teorian tutkijat ovat pyrkineet ymmärtämään, miksi ja miten anarkkisessa kansainvälisessä järjestelmässä ilmenee ylikansallista yhteistyötä (Jägerskog 2001 :1). Anarkkisessa kansainvälisessä järjestelmässä ei ole mitään ylintä vallan auktoriteettia, jolloin valtiot toimivat lähtökohtaisesti vain omaa etuaan tavoitellen (Milner 1991: 4). Nile River Basin Initiative (NBI) on esimerkki regiimistä, joka on luotu pyrkimyksenä monikansalliseen vedenkäytön yhteistyöhön. Okbazghi (2009: 7) kuitenkin osittain kiistää regiimi-teorian, ja säilyttää valtion pääasiallisena toimijana esimerkiksi Niilillä. Monikansallisen toimielimen ja sääntelyn luominen ei poista uhkaa, jonka kansalliset talousintressit luovat joen hallinnointiin liittyen. Okbazghin mukaan Niilin tapauksessa regiimi ei ole onnistunut tavoitteessaan, sillä NBI:n toimintaa ohjaa yhä valtiolliset pyrkimykset, etenkin alueen hydrohegemoni Egypti (Okbazghi 2009).

Vaikka yhteistyön on osoitettu olevan enemmän normi kuin poikkeus monivaltioisissa jokiympäristöissä, vain joka kolmatta niistä hallinnoidaan maiden välisellä yhteistyöhön pohjautuvalla sopimuksella (Delgado-Moran & Teano 2019: 4). Wolfin ja muiden (2003) mukaan yksipuoliset hydrologiset hankkeet ilman yhteistyöpohjaista vesipoliittista instituutiota altistaa maita konflikteille. Myös Stefano ym. (2017) loi vesi-infrastruktuurihankkeisiin pohjautuvan maailmanlaajuisen riskikartoituksen, jonka mukaan mm. valtion sisäiset konfliktit, puutteelliset instituutiot sekä matala BKT voivat olla konflikteja kiihdyttäviä tekijöitä. Monivaltioisten jokien hallinnon (eng. *Transboundary Water Management*) tutkimus on painottanut vesivoimahankkeiden roolia osana yhteistyön syventämistä. Padot voivat tasoittaa veden tulva- ja kuivakausien vaihtelua sekä siltaatiota eli maa-aineksen haitallista kertymistä. Lisäksi niiden on osoitettu katalysoivan niin taloudellisia, sosiaalisia kuin poliittisia hyötyjä sekä keskinäistä yhteistyötä ja luottamusta maiden välille (Llamosas & Sovacool 2021).

Yhteistyö vaatii kuitenkin tiettyjä olosuhteita, kuten risteäviä intressejä ja keskinäisriippuvuutta (Llamosas & Sovacool 2021). Esimerkiksi Vuoksen joki Imatralla oli

sekä Suomelle että Neuvostoliitolle tärkeä kansallisen kehityksen mahdollisuus, joten hydrologinen yhteistyö ylitti poliittiset erimielisyydet jopa sota-aikana (Kuusipuro-Korjonen 2011). Näiden havaintojen tarkennukseksi on kuitenkin huomioitava, että konfliktit eivät ilmene dikotomisesti vain sotana tai rauhana, ja sekä konfliktin- että yhteistyönomainen kanssakäyminen samanaikaisesti on hyvin mahdollista. Sodan esiintymättömyys ei välttämättä tarkoita konfliktin esiintymättömyyttä ja joskus näennäinen yhteistyö on vain hegemonisen vallankäytön ilmenemä (Zeitoun & Warner 2006: 8).

Hydrologian ja politiikan yhdistää viime kädessä veden olomuoto – virtaus ja liike läpäisee staattiset valtorajat, ja sitoo maat yhteen monella eri tasolla (Kuva 1). Veden ulottuessa jokaiseen elintärkeään yhteiskunnalliseen prosessiin, voi sen saatavuuden heikkeneminen olla merkittävä epävakauden aiheuttaja kansainvälisellä areenalla (Elhance 1999: 4). Kahden tai useamman maan intressien yhteensovittaminen on jo itsessään haaste, saati sitten sovittaminen globaalin poliittisen talousjärjestelmän tarpeiden kanssa (Cascão & Zeitoun 2010a: 4). Jotta hydropoliittisten suhteiden tarkastelun voi aloittaa, on seuraavaksi käännyttävä vallan käsitteen purkamiseen. Epäsymmetriset valta-asetelmat, niiden muuttuva luonne sekä vallan ylläpitämisen eri keinot heijastuvat voimakkaasti jokiympäristöihin, kuten Niiliin.

Kuva 1. Monivaltioiset joet lävistää jokaisen talouspoliittisen tason. Muokattu lähteestä Cascão & Zeitoun (2010a).

2.2 Valta ja hegemonia

2.2.1 Valta

Valtaa ja sen ilmenemismuotoja on pyritty määrittelemään jo satojen vuosien ajan, muun muassa jo Machiavellin ja Thomas Hobbesin kaltaisten ajattelijoiden toimesta (Menga 2016:

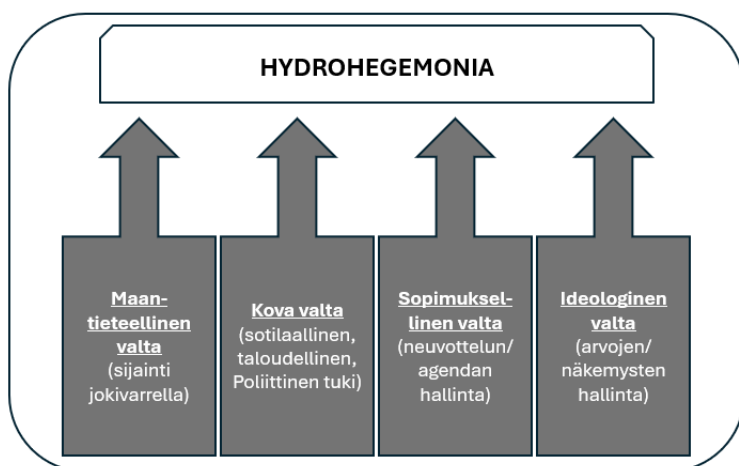
4). Käsite on hyvin kiistelty, eikä siitä ole selkeää määritelmää tai rajausta kansainvälisten suhteidenkaan alalta (Vij ym. 2019: 4). Hydropoliittisesti vallan tutkiminen on merkittävässä roolissa, kun tarkastellaan mikä taho hallitsee vesiympäristöjä, ja miksi jokivarren maiden kesken on suuria eroja kyvyssä hallita alueellaan virtaavaa vettä. Hydropoliittisen tutkimuksen merkkiteoksessaan Zeitoun ja Warner (2006) kysyivät, että jos Turkki voi rakentaa suuren GAP-padon Tigrisin ja Eufratin yläjuoksulle, miksi Etiopia ei pysty samaan Niilillä.

Robert Dahl, yksi viime vuosisadan merkittäviä politiikan tutkijoita määritteli vuoden 1957 esseessään vallan tavalla, joka on yhä laajalti siteerattu: ”*A saa B:n tekemään jotain, mitä B ei tekisi ilman A:n vaikutusta*” (Dahl 1957: 2–3). Tällainen vallan ilmenemä tarkoittaa käytännössä materiaalista, eli esimerkiksi taloudellista tai sotilaallista valtaa. Tämä vallan ensimmäinen ulottuvuus voi myös ilmetä kykynä kerätä poliittista tai taloudellista tukea omalle pyrkimykselleen esimerkiksi kansainväliseltä areenalta (Cascão & Zeitoun 2010a: 5). Dahlin käsittämää, niin kutsuttua ’kovaa valtaa’ käyttäen kehitettiin vallan toinen ulottuvuus, ’pehmeä valta.’ Pehmeällä, tai sopimuksellisella vallalla tarkoitetaan kykyä hallita poliittista narratiivia, ja valtaa päättää, mitkä asiat päätyvät osaksi päätöksentekoa (Bachrach & Baratz 1963). Hydropoliitikassa sopimuksellinen valta voi ilmetä esimerkiksi kykynä hallita neuvottelujen asiasisältöä, aikataulua ja osallistujia. Pehmeään valtaan liittyy myös moraaliseen asemaan pyrkiminen sekä ”ongelmien yhdistäminen.” Tällaisessa tapauksessa esimerkiksi patohankkeen vastustaminen yhdistetään ympäristöllisiin teemoihin, jotta vastustus saisi laajempaa tukea ja legitimitettä (Zeitoun & Warner 2006: 9).

Sittemmin vallan määritelmää on laajennettu, sillä ymmärrettiin, että valta ei selitä vain vesikonfliktien lopputuloksia, vaan myös sen ympärillä vallitsevaa diskurssia ja näkemyksiä (Zeitoun 2008: 29). Vuonna 1974 Steven Lukes lisäsi kolmannen vallan ulottuvuuden, eli ideologisen vallan, joka tarkoittaa kykyä muokata muiden toimijoiden preferenssejä ja arvoja, saaden heidät uskomaan vallan käyttäjän ajavan myös heidän etuaan (Lukes 2005: 36). Lukesin sanoin: ”*is it not the supreme exercise of power to get another or others to have the desires you want them to have – that is, to secure their compliance by controlling their thoughts and desires?*” (Lukes 2005: 36) Ideologinen valta liittyy myös Marxin mainitsemaan ’virheellisen tietoisuuden’ käsitteeseen, jossa valtaa käyttävä taho kykenee hallitsemaan olosuhteita ja diskurssia niin, että vallan kohde luulee vallan käyttäjän ajavan kohteen etua (Lukes 2011). Ideologisen vallan voi muotoilla myös kyvyksi luoda vallitseva ’maalaisjärjen’

diskurssi, joka on kuitenkin täysin hegemonin määrittelemä, vaikkakin myös sen kohteiden hyväksymä (Delgado-Moran & Teano, 2019: 4).

Hydropoliittisessa tutkimuksessa vallan ulottuvuuksiin liittyy myös olennaisesti maantieteellinen lisäys (Zeitoun & Warner 2006). Yläjuoksulla sijaitsevan maan vesivarannot määrittävät pitkälti klimatologisissa ja hydrologisissa prosesseissa, kun taas alajuoksulla luonnontieteellisten olosuhteiden lisäksi vaikuttaa yläjuoksun maiden toiminta. Cascão ja Zeitoun (2010a: 6) esittelivät artikkelissaan neliulotteisen valtaprofiilin, jossa maantieteellinen valta on kolmesta muusta erillinen ulottuvuus. Tämän luokittelun mukaisesti valta käsitetään tässä tutkielmassa neliulotteiseksi: maantieteelliseksi, kovaksi, sopimukselliseksi sekä ideologiseksi vallaksi. Neljään vallan pilariin perustuva kuvaaja edustaa tässä tutkielmassa käytettävää vallanjakoa (Kuva 2). Malli on yksinkertaistava, ja sitä syventävä kuva esitetään kappaleessa 2.3.

Kuva 2. Hydrohegemonian mahdollistavat vallan pilarit. Muokattu lähteestä Cascão & Zeitoun (2010a).

Vallan ulottuvuudet eivät ole toisiaan poissulkevia, ja eri ulottuvuuksien käyttö yhdistyy hegemoniaa luotaessa tai sitä vastaan kamppailtaessa. Riippuen tarkastelun kohteena olevasta maasta ja tarkastelun ajankohdasta jokivarsien maiden 'valtaprofiili' voi muuttua, eri keinojen toimiessa paremmin muuttuvissa hydropoliittian olosuhteissa. On huomioitava, että vallan ulottuvuuksien luokittelu on vain työkalu, jonka tulisi ohjata analyysia ja aiheen kriittistä tarkastelua (Zeitoun 2008: 29). Vallan ja sen ulottuvuuksien tutkiminen, tai niiden hyödyntäminen tutkimuksessa tulee olla kriittistä, ja puutteellisuus niiden käytössä on syytä tunnustaa. Vallan pilarit, jotka kuvassa 2 on esitelty, eivät myöskään ole yhtä tehokkaita keskenään, eikä niiden tehokkuus ole missään nimessä vakio (Cascão & Zeitoun 2010a: 6).

2.2.2 Hegemonia

Hegemonia, samoin kuin politiikka tai valta, on monitulkintainen ja kiistelty käsite. Mengan (2016: 9) mukaan italialainen filosofi Vincenzo Gioberti määritteli hegemonian paremmuudeksi tai ylivoimaksi, joka ei suoraan perustu lainsäädäntöön, vaan moraaliseen tehoon, jota jokin taho käyttää muita ihmisiä kohtaan (Menga 2016: 9). Marxistinen filosofi Antonio Gramsci taas määritteli hegemonian luokkayhteiskunnan ja valtion kautta – hänen mukaan hegemoninen asema esimerkiksi politiikassa perustuu ideologiseen ja kulttuuriseen hyväksyntään (Menga 2016: 10; Delgado-Moran & Teano 2019:). Gramscin käsityksessä hegemonia antaa kansalaisyhteiskunnan dominoivalle luokalle mahdollisuuden esittää oma ideologiansa ja näkemyksensä tavalla, jonka muu yhteiskunta hyväksyy ja määrittelee ’maalaisjärjeksi’ (Zeitoun & Warner 2006: 4–5; Menga 2016: 10). Hegemoninen asetelma ilmenee siis tilanteissa, joissa osapuolet ovat lain silmissä ja muodollisesti tasavertaisia, vaikka yksi osapuoli onkin muita vaikutusvaltaisempi ja voimakkaampi.

Kansainvälisten suhteiden alalla hegemoniaa on tyypillisesti lähestytty kahdesta suunnasta; realistisesta ja uusgramscilaisesta. Realistisen näkemyksen mukaan hegemonia on dominanssia, jonka luo valtioiden taloudellinen ja sotilaallinen mahti (Menga 2016: 11). Tällaisessa hegemoniassa on selkeä yhteys ensimmäiseen vallan ulottuvuuteen, ’kovaan valtaan’. Uusgramscilainen näkemys taas on kehitetty Gramscin teorioiden pohjalta. Siinä hegemoniaa ei voi selittää ilman ymmärrystä sosiaalisista, taloudellisista ja poliittista rakenteista, vaan se on monimutkainen normien ja instituutioiden kehikko, joka määrittelee esimerkiksi valtioiden käytöstä (Menga 2016: 12). Hegemonisen järjestyksen säilymiselle on tärkeää, että hegemonian alaiset toimijat kokevat järjestelyn legitimiinä. Hyväksynnän kadotessa ja hegemonian perustuessa vain voimaan, valta on kumottavissa. Esimerkiksi vuoden 2011 Arabikevään tapahtumat ovat yhä kipeä muisto Egyptin hallinnolle (Jeffers ym. 2015).

Tarkempia keinoja hegemonisen vallan ylläpitämiseksi tarkastellaan seuraavassa kappaleessa osana Hydrohegemonian viitekehystä. Hegemonian ja vallan yhteyden tarkastelemisesta seuraa kuitenkin johtopäätös: Valta on keino, jolla pyritään hegemoniaan. Valta ei itsessään ole tavoite, sillä se on aina väline jonkin tavoitteen saavuttamiseksi (Menga 2016: 14)

2.3 Hydrohegemonia

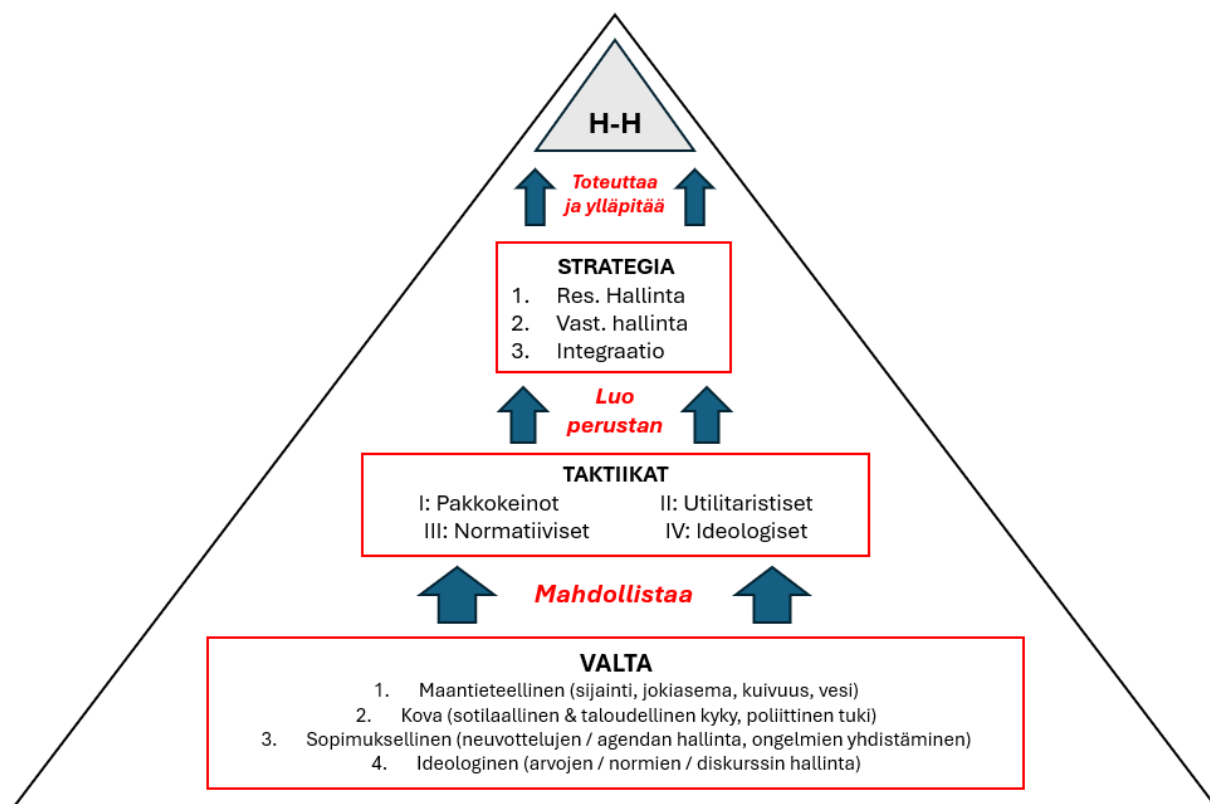
Hydropoliitiikan, vallan ja hegemonian määrittelyn jälkeen nämä käsitellyt teemat voidaan yhdistää hydrohegemoniaksi. Hydrohegemonia on hegemonian saavuttamista vesistön hallinnassa (Zeitoun & Warner 2006). Silloin esimerkiksi jokivarren maa kykenee vakiinnuttamaan tietyn diskurssin, joka avulla se voi säilyttää haluamansa tilan, estää muutokset kyseiseen tilaan ja mahdollistaa sen toiveiden toteutumisen joen hallintaan liittyen (Delgado-Moran & Teano 2019: 4). Hydrohegemonisessa tilanteessa jokivarren maiden välinen valta on keskittynyt yhdelle valtiolle, joka kykenee toimimaan haluamallaan tavalla veden allokointiin ja käyttöön liittyvässä päätöksenteossa (Zeitoun & Warner 2006; Cascão & Zeitoun 2010a; Hussein 2018). Hydrohegemonian voi olettaa sisältävän 'positiivista hegemoniaa', jossa johtamista tukee auktoriteetti ja hyväksyntä, sekä 'negatiivista hegemoniaa', jossa johtamista tukee pakottaminen (Zeitoun & Warner 2006: 6).

Menga (2016: 14) tunnistaa artikkelissaan ensimmäiseksi hydrohegemoniaa käsitteleväksi teokseksi Frederick Freyn vuoden 1993 teoksen, jossa esiteltiin ensimmäinen analyyttinen työkalu valtasuhteiden tarkasteluun vesiympäristöihin liittyen. Freyn mukaan että epävakain hydropoliittinen tilanne syntyy, kun voimakas alajuoksun maa tarvitsee vettä ja kilpailee siitä vähemmän voimakkaiden yläjuoksun maiden kanssa (Frey 1993). Toinen merkittävä teos aiheesta on Yoffen ym. (2003) teos, jossa erilaisten hydropoliittisten tapahtumien tarkastelemiseksi luotiin intensiteettiskaala, joka havainnollistaa konfliktien muuttuvaa luonnetta. Malli osoittaa, kuinka lievemmätkin konfliktit ovat yhä konflikteja, eli sodan esiintymättömyys ei tarkoita konfliktin esiintymättömyyttä. Zeitoun ja Warner tarkensivat Yoffen ja muiden mallia havainnollistamalla, että valtioiden välinen konflikti saattaa ajan kuluessa siirtyä intensiteetiltä toiselle (Zeitoun & Warner 2006).

Pohjautuen näihin teoksiin luotiin viitekehys, joka pystyisi paremmin tarkastelemaan vesikonfliktien ja vallan muuttuvaa dynamiikkaa, eikä niinkään tunnistamaan vesikonfliktien esiintyvyyttä (Zeitoun & Warner 2006). Hydrohegemonian viitekehyksellä (eng. *Framework of Hydrohegemony, FHH*) pyritään analysoimaan maiden välisiä hydropoliittisia suhteita tavalla, joka tunnistaa muuttuvat valta-asetelmat ja -keinot osana monivaltioollisia jokiuomia. Tavoitteena on kyetä selittämään, miten hegemonit pystyvät säilyttämään hallintansa muillakin, kuin sotilaallisilla keinoilla (Zeitoun & Warner 2006: 5; Carles 2006). FHH:n perusajatukseen kuuluu, että epätasainen valta-asetelma on tärkein hydropoliittisen asetelman määrittäjä. Valta-asetelmat ovat kuitenkin muuttuvia, ja niitä haastetaan ja vallasta kilpaillaan

jatkuvasti (Menga 2016: 15). FHH:n mukaan hydrohegemonisessa tilanteessa jokiuoman hallinnointi on poliittisesti säänneltyä, mutta tämän sääntelyn määrittää enimmäkseen yksi valtio (Zeitoun & Warner 2006: 12–13).

FHH:n merkittävyys ilmenee siinä listatuissa taktiikoissa ja strategioissa, joita valtiot voivat käyttää pyrkiessään hydropoliittiseen hallintaan. Valta ulottuvuuksineen mahdollistaa hydrohegemoniset taktiikat. Näiden taktiikoiden avulla syntyy strategia, jonka avulla hydrohegemoniaa toteutetaan ja ylläpidetään (Kuva 3). Havainnollistetun kolmiportaisen kaavion lopputuotteena on hydrohegemonia: kokonaisvaltainen jokiympäristön hallinta. On huomioitava, että hydrohegemonia ei ole ainoa jokivarren maista, joka käyttää valtaa ja taktiikoita omiin pyrkimyksiinsä. FHH:ssa myös *'painostavat resurssit'*, kuten kansainvälinen tuki tai jokivarren asema tukee eri taktiikoiden käyttöä, mutta koska ne ovat tässä tutkielmassa käytettävien vallan keinojen suoria ilmenemisiä, niiden erillinen tarkastelu jätetään pois.

Kuva 3. Valta-, taktiikka- sekä strategiavalikoima, joka mahdollistaa hydrohegemonian. Muokattu lähteistä Zeitoun & Warner (2006) ja Cascão & Zeitoun (2010a).

2.3.1 Taktiikat

Zeitoun ja Warner (2006) luokittelevat hegemonian mahdollistavia taktiikoita neljään kategoriaan. Luokittelu ja esitetyt keinot ovat yleistäviä, ja on myös muita hegemoniaan pyrkiviä keinoja, joita ei sisällytetä tähän luokitteluun. Luokittelun perusteena toimii Ian Lustickin neljä luokkaa, joilla voimakkaampi osapuoli voi luoda suostumusta muiden toimijoiden keskuudessa (Lustick 2002). Suostumuksen hegemonin toimille mahdollistaa seuraavat taktiikat:

I – pakkokeinot. Sisältää mm. sotilaallisia keinoja, piilotoimintaa kuten vastapuolen sabotoimista tai epävakauttamista, sanktioita sekä uhkailua.

II – utilitaristiset keinot. Sisältää mm. kaupankäynnin tai yhteisten hankkeiden edistämistä, diplomaattista tunnistamista, aluekehitystä.

III – normatiiviset keinot. Sisältää toimia, jotka legitimoivat haluttua olotilaa. Esimerkiksi erilaiset sopimukset tai lainsäädäntö, joilla valtio voi pyrkiä vakiinnuttamaan itselleen mieluisan asetelman.

IV – ideologiset keinot. Sisältää toimia, jolla pyritään luomaan yleinen hyväksyntä omalle näkökulmalle. Käytännössä keinoja ovat mm. turvallistaminen, diskurssin hallinta ja tiedon luominen.

Neljä luokkaa on listattu kasvavan tehokkuuden järjestykseen, eli ideologiset keinot ovat Lustickin mukaan tehokkaimmin hegemoniaa edistäviä. Tämä yhtyy uusgramscilaiseen hegemonian käsitykseen, jossa pakkokeinot eivät ole paras tapa ylläpitää muiden osapuolien suostumusta. Pakkokeinot ja kovan vallan käyttö voi olla pinnallisesti näkyvin hegemonian ilmenemä, mutta se on kuitenkin myös hegemonille kallis keino, niin taloudellisesti kuin poliittisestikin. Pakkokeinot tyypillisesti edellyttävät myös muiden taktiikoiden ja vallan ulottuvuuksien käyttöä. Normatiiviset keinot taas otetaan käyttöön tilanteessa, jossa osapuolet ovat lähentyneet poliittisesti, eikä pakkokeinojen käyttö ole enää kannattavaa (Zeitoun & Warner 2006: 12). Tällöin epätasainen valta-asema pyritään institutionalisoimaan, esimerkiksi luomalla sopimus, joka sitoo osapuolet siihen.

Koska ideologiset keinot ovat kirjallisuuden mukaan tehokkaimpia sekä moniulotteisimpia, tarkastellaan niitä hieman syvemmin. Ensimmäinen ideologinen keino on turvallistaminen, joka tarkoittaa jonkin asian luokittelemista turvallisuusuhaksi. Tapahtuman tai hankkeen

turvallistaminen nostaa sen kansallisen politiikan kärkeen, ja sallii poikkeuksellisten toimien käyttöönoton sen ratkaisemiseksi (Cascão & Zeitoun 2010a: 6; Hussein & Grandi 2017: 3). Turvallistaminen myös mahdollistaa toimien kritisoimisen leimaamisen maanpetokseksi, joka ylläpitää kriittisten äänien hiljennystä ja vallitsevan asiantilan pysyvyyttä (Zeitoun & Warner 2006: 15). Toinen ideologinen keino on tiedon luominen, jonka avulla valtio voi määritellä jokiympäristöön liittyvien muutoksien luonnetta eri tavoin tarpeidensa mukaan. Hydrohegemoni voi esimerkiksi viestiä kansalaisilleen, kansainväliselle areenalle sekä jokivarren vastapuolelle hyvin eri tavoilla omista toimistaan ja tavoitteistaan (Zeitoun & Warner 2006: 15).

Valtio voi myös pyrkiä diskurssin hallintaan, jossa se korostaa eri teemoja ja näkökulmia ylläpitääkseen itselleen hyödyllisen tilannekuvan (Zeitoun & Warner 2006: 15). Kansainvälisellä areenalla valtio voi painottaa sitoutumista yhteistyöhön ja sopimukseen ylläpitääkseen diskurssia ratkaisuhalusta ja myötämielisyydestä, pyrkien samalla viemään huomiota pois sille epäsuotuisista aiheista. Samalla valtio voi myös pyrkiä korostamaan itselleen hyödylliseksi kokemiaan teemoja myös vastapuoltensa toimista. Diskurssin hallinta on esimerkki ideologisesta taktiikasta, jota voi ilmetä normatiivisten taktiikoiden kanssa yhdessä. Kumpikin taktiikka perustuu laajalti sopimukselliseen ja ideologiseen valtaan, joten niiden erotteleminen tai luokittelu voi olla haastavaa (Zeitoun & Warner 2006).

Niin vallan ulottuvuuksien kuin eri taktiikoidenkin voi olettaa toimivan toisiaan tukevin ja ristiin käytettyinä. Siispä taktiikkojen käyttöön ja analysoimiseen pätevät samat kriittiset lainalaisuudet, kuin vallan ulottuvuuksien tarkasteluun. On tunnistettava, että taktiikkaluokittelu on vain työkalu, jolla pyrkii syventämään analysoinnin mahdollisuuksia. Koska neljän taktiikkaluokan perusteena on valta ja sen neljä ulottuvuutta, mallin hyödyntäminen vaatii sen rajoittuneisuuden tunnistamisen. Eri vallan keinot voivat luoda eri taktiikoita, ja eri taktiikat voivat tukea toisiaan – tällöin vallan ja taktiikkojen välisiä suhteita ei ole mahdollista luokitella selkeiksi tai hierarkkiseksi. Ei myöskään ole mitään taktiikoita, joita vain hegemoni tai muu tietty jokivarren osapuoli voisi käyttää. Maat käyttävät eri keinoja eri tilanteissa heijastuen alueen laajempaan poliittiseen kontekstiin.

2.3.2 Strategiat

Lustickin taktiikat mahdollistavat valtiolle kolmen eri strategian käytön hydrohegemonian toteuttamiseksi (Zeitoun & Warner 2006: 11–12). Strategiat ovat resurssin hallinta, vastapuolen hallinta sekä integraation strategia. Resurssin hallinta voidaan kuvailla myös 'aktiiviseksi yksipuolisuudeksi'. Se voi käytännössä tarkoittaa maa-alueiden haltuunottoa tai omaksi julistamista, tai hydrologisia projekteja kuten patoja tai jokiuoman ojituksia (Zeitoun & Warner 2006: 11). Resurssin hallinnan käyttö edellyttää pitkälti luokan I taktiikoita, eli pakkokeinoja, sekä maantieteellistä ja kovaa valtaa.

Vastustajan hallinta puolestaan on strategia, jossa hegemoni pyrkii kanssakäymään vastustajan kanssa, jopa yhteistyönomaisesti. Käytännössä vastustajan hallinta voi tarkoittaa hegemonisen suhteen institutionalisoimista, jossa hegemoni vakiinnuttaa epäsymmetrisen valtilanteen sopimuksen tai näennäisen liittolaisuuden verukkeella (Zeitoun & Warner 2006: 12). Vastustajan hallinta vaatii hegemonilta luokkien III ja IV normatiivisia ja ideologisia taktiikoita, sekä varsinkin kolmatta ja neljättä vallan ulottuvuutta. Integroiva strategia tarkoittaa molemminpuolista hyötyä, sopimuksia ja myötämielisyyttä korostavaa strategiaa, jonka perustana toimii pitkälti luokan II-taktiikat. Zeitounin ja Warnerin (2006: 12) mukaan vesi on integroivaan strategiaan sopiva elementti, sillä siitä saatavat hyödyt ovat kattavia sen monien käyttötarpeiden takia.

3 Aineistot ja menetelmä

3.1 Kirjelmät YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajalle

Tutkielman aineistoina käytin Egyptin ja Etiopian valtiollisten edustajien lähettämiä kirjelmiä YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajalle GERD-patohankkeeseen liittyen. Kirjeet sisältävät pääasiassa Egyptin ja Etiopian ulko- tai vesiasiainministerien laatimia lausuntoja. Lausuntojen avulla maat pyrkivät tuomaan esille oman näkökulmansa ja edistämään omaa asemaansa turvallisuusneuvostolle. Maiden virallista kantaa neuvostolle edustavat kunkin maan YK:n suurlähettiläät. Dokumentit on hankittu YK:n digitaalisen kirjaston tietokannasta (UN Digital Library System) hakusanalla 'GERD', johon virallisissakin konteksteissa patohankkeen nimi usein lyhennetään. Kirjeet ovat julkisesti saatavilla englannin kielellä. Tutkielmassa käsitellään 18 kirjettä vuosilta 2020–2023, ajalta jolta kirjeitä löytyy digitaalisena. Kirjeitä on Etiopian edustajalta yhdeksän kappaletta ja Egyptin edustajalta yhdeksän kappaletta. Aineistoista käsitellään vain edustajien lausunnot, ilman mahdollisia liitteitä ja lisäosia, tarkoituksena sekä kohdentaa analyysi maiden ulostuloihin, että rajata työmäärää tähän tutkielmaan sopivaksi.

YK:n turvallisuusneuvosto on ollut osallisena neuvotteluissa kesäkuusta 2020 lähtien, kun Etiopia ilmoitti aloittavansa patoaltaan ensimmäisen täytön. Päätös sai kansainvälistä huomiota, sillä maat eivät olleet vielä päässeet sopuun patoaltaan täytön ja padon käyttöönoton yksityiskohdista. Egyptin ja Sudanin aloitteesta YK:n turvallisuusneuvostoa pyydettiin välikädeksi neuvotteluihin (Security Council Report 2021). Turvallisuusneuvosto on ainoa YK:n neuvostoista, jolla on valtuudet tehdä kaikkia organisaation jäsenmaita velvoittavia päätöksiä (UN 2024). Neuvoston toimivaltaan sisältyy kyky mm. neuvotteluavustamiseen osapuolten välillä, tulitauon edistäminen, rauhanturvaajien lähettäminen tai taloudellisten sanktioiden asettaminen.

3.2 Teorialähtöinen sisällönanalyysi

Aineistoja käsitellään teorialähtöisen sisällönanalyysin keinoin, joka noudattaa Tuomen ja Sarajärven (2018) ohjeistusta laadullisen tutkimuksen analyysistä. Sisällönanalyysissä aineisto on mahdollista järjestellä tai luokitella tavalla, joka sallii sen syvemmän tarkastelun. Pyrkimyksenä on luoda käytettävistä aineistoista selkeä ja teoreettinen kokonaisuus (Tuomi & Sarajärvi 2018). Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineistoja tarkastellaan sillä pyrkimyksellä, että tietyn teorian tai viitekehyksen mukaista mallia testataan uudessa

kontekstissa. Aineistojen käsittelyä varten tehdään teoriaan perustuva luokittelu tärkeistä teemoista tai käsitteistä, joita aineistosta etsitään. Tämä tehdään, jotta kyetään vertailemaan haluttujen teemojen tai käsitteiden esiintyvyyttä aineistoissa (Tuomi & Sarajärvi 2018). Luokittelu tehdään teorian perusteella jo ennen aineistoihin tutustumista. Teorialähtöisen sisällönanalyysin tutkimuslogiikan voi määritellä deduktiiviseksi, jolloin tiettyä tapausta (GERD-hanke) tarkastellaan valmiin kehyksen (FHH) muodostaman yleisen käsityksen avulla. Tutkielmassa aineistoa tarkasteltiin siitä näkökulmasta, että Egypti ja Etiopia pyrkivät käyttämään valtaa ja eri taktiikoita turvallisuusneuvostoa sekä toisiaan kohtaan, vaikuttaakseen hankkeen neuvotteluihin.

Aineistot ladattiin YK:n tietokannasta, jonka jälkeen ne luettiin kertaalleen läpi. Lukiessa osaan kirjelmistä merkittiin alustavia havaintoja sisällöstä, jossa ilmeni FHH:n taktiikoiden tai vallan ulottuvuuksien kannalta merkitykselliseksi tulkittua tietoa. Sisällönanalyysia varten aineistot siirrettiin NVivo-ohjelmistoon, jossa luotiin neljä (I-IV) pääluokkaa FHH:n mukaisista taktiikoista. Kukin neljästä luokasta sisälsi 3–4 alaluokkaa, jotka olivat Zeitounin ja Warnerin (2006) artikkelissa esiintyneitä käytännön keinoja, kuten turvallistamista tai uhkailua. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa pyrittiin vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen maiden hydropoliittisista taktiikoista. Aineistot luettiin niin, että neljään luokkaan sijoitettiin dokumenteissa löytyneitä taktiikoita. Analyysin toisessa vaiheessa pyrittiin vastaamaan toiseen tutkimuskysymykseen käytetyistä vallan ulottuvuuksista. Luotiin neljä uutta luokkaa, noudattaen tutkielmassa kuvattua vallan neliulotteista jakoa. Ensimmäisessä vaiheessa kerätyt havainnot taktiikoista luettiin läpi, luokitellen niiden sisältö neljän vallan ulottuvuuden alle. Lisäksi dokumentit luettiin kokonaisuudessaan uudestaan läpi, ja niistä etsittiin suoria viitteitä eri vallan ulottuvuuksiin, joita ei ollut vielä ilmennyt ensimmäisessä vaiheessa.

Aineiston analysoinnissa otettiin huomioon, että teorian mukainen koodaaminen ja luokittelu on rajoittunutta, ja ettei luokittelu taktiikoiden tai vallan ulottuvuuksien välillä ole selkeästi rajattua. Useat vallan ulottuvuudet mahdollistavat enemmän kuin yhden taktiikan käyttöä, ja sekä vallan ulottuvuudet että taktiikat risteävät toistensa kanssa. Aineistoista löytyi kohtia, joissa koodaus oli epäselvä tai hankala. Tällaisissa tapauksissa toteutettiin harkinnan mukainen luokittelu yhteen tai useampaan luokkaan. Lisäksi tutkielmassa tiedostettiin, että FHH:n kuuluu hydropoliittisia taktiikoita, joita aineistoista ei välttämättä löydy, ja että aineistot eivät anna täydellistä kuvaa maiden hydropoliittisesta toiminnasta. Tutkielmassa

otettiin myös huomioon, ettei FHH:n taktiikkavalikoima ole tyhjentävä – on taktiikoita ja keinoja, jotka eivät sisälly tähän teoriaan.

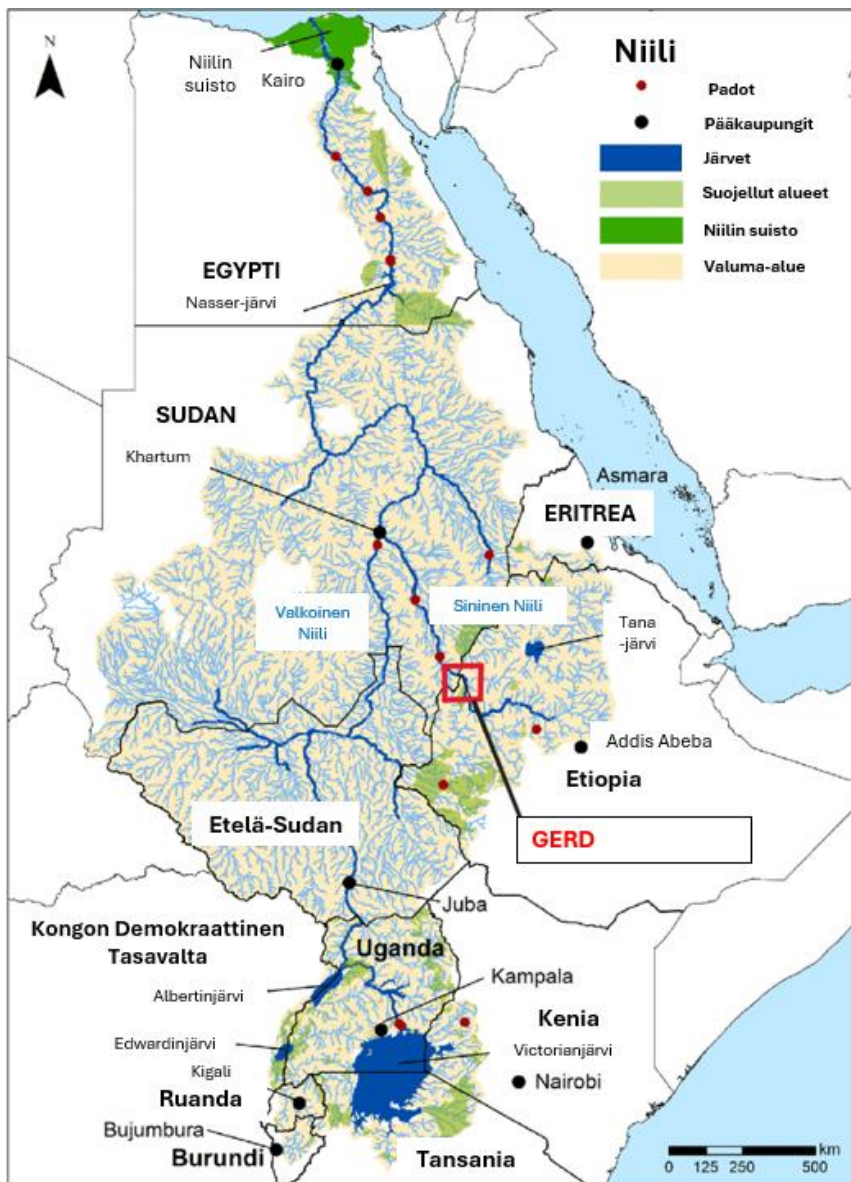
3.3 Tulosten rajoittuneisuus

Tutkielmassa tehty analyysi pohjautuu aineistoista löytyvän sisällön tulkinnanvaraiseen tarkasteluun. Vaikka sisällönanalyysin runkona ja ohjenuorana toimii valmis teoria, analyysi on altis tulkintavirheille, ennakkoluuloille ja objektiivisuuden puutteelle. Lisäksi valitut aineistot eivät anna täydellistä kuvaa hankkeesta ja sen ympärillä vallitsevasta poliittisesta tilanteesta. Neuvotteluihin suoraan liittyvistä pöytäkirjoista, varsinkaan diplomaattisessa kontekstissa, ei välttämättä voi olettaa löytyvän yhtäläisesti kaikkia vallan ulottuvuuksia tai taktiikoita. Esimerkiksi sopimuksellisen vallan voi olettaa korostuvan, kun aineistoina toimii dokumentteja, joiden pohjimmaisena pyrkimyksenä on vaikuttaa neuvottelujen kulkuun. Myös ideologisten taktiikoiden voi myös odottaa olevan yleisiä, sillä kirjelmien ajatuksena on, että maat voisivat saada turvallisuusneuvoston jakamaan omat arvonsa ja näkemyksensä aiheesta. Osa taktiikoista saattaa jäädä ilmenemättä, koska maat kertovat itse oman näkemyksensä hankkeen kehityksestä. Heille voisi olla epäedullista kertoa toimistaan, jotka voitaisiin kansainvälisellä arenalla tuomita epäoikeudenmukaisiksi tai laittomiksi. Siispä analyysin tuloksena ei ole tyhjentävä tai kaiken kattava näkymä maiden väliseen hydropolitiikkaan.

4 Tulokset

4.1 Tutkimusalue

Maailman pisimpiin jokiin kuuluva Niili virtaa yli 6700 kilometrin matkan ja sivujokineen kulkee 11 itäisen Afrikan maassa (Egypti, Sudan, Etelä-Sudan, Eritrea, Etiopia, Uganda, Ruanda, Burundi, Tansania, Kenia, Kongon Demokraattinen Tasavalta) (Allan ym. 2019: 1–2). Joen merkittävin haara eli Sininen Niili saa alkunsa Etiopian Tana-järvestä ja vastaa 86 % vedestä, joka laskee jokea pitkin Välimereen. Victoriajärveä ympäröivistä maista alkunsa saava Valkoinen Niili yhdistyy Siniseen Niiliin Sudanissa, ja näistä yhdistyvä Niili virtaa vielä Sudanin ja Egyptin läpi Välimerelle (Kuva 4) (Hussein & Grandi 2017: 7).

Kuva 4. Niilin jokisuisto. Muokattu lähteestä Allan ym. (2019).

Sademäärältä ja muilta vesistöiltä hyvin kuiva Egypti on alajuoksun viimeisenä maana käytännössä täysin riippuvainen Niilistä, ja jopa 94 % maan käyttämästä vedestä on joesta peräisin (Hussein & Grandi 2019: 7) Maiden välinen sopimushistoria jo 1800-luvulta osoittaa, kuinka Egypti on pyrkinyt hallitsemaan Niilin käyttöä estäen yläjuoksun maita hyödyntämästä joen vettä ja turvaten oma veden saantinsa (Hussein & Grandi 2017; Mahlakeng 2017; Pemunta ym. 2021). Konflikti GERD-hankkeeseen liittyen juontaa osittain juurensa vuosien 1902, 1929 ja 1959 sopimuksiin, jotka antavat Egyptille ja Sudanille monopolistisen oikeuden Niilin vesiin, jättäen yläjuoksun maat vaille oikeutta vesien hyödyntämiseen (Cascão 2009; Pemunta ym. 2021). Egypti on nykyisissä neuvotteluissa asettanut vaatimuksensa näiden vanhojen sopimuksien pohjalta vaatien ettei niissä määriteltyä veden allokatiota tule muuttaa. Etiopia ei tunnusta sopimuksia legitimeiksi, mutta tähän asti Niilin vesien allokointi on ollut silti pitkälti Egyptin määrittelemää. GERD ei kuitenkaan ole ainoa laatuaan, sillä Etiopialla on suunnitelmissa useita patohankkeita Niilille, joiden avulla se pyrkii kääntämään ympäri Niilin hydrohegemonisen aseman (Tayie 2016). Etiopialla on aikomus toteuttaa nekin tarvittaessa ilman alajuoksun maiden hyväksyntää.

1990-luvulta alkaen jokivarren maat ovat aloittaneet keskinäisen yhteistyön hankkeita, kuten NBI (Nile Basin Initiative) & CFA (Cooperative Framework Agreement). Hankkeet ovat suuri muutos alueen hydropoliittikkaan, sillä yläjuoksun maiden valta on lisääntynyt huomattavasti niiden saadessa ensimmäistä kertaa äänensä kuuluviin osana koherenttia ja institutionaalista pyrkimystä Niilin allokoimiseen (Cascão & Zeitoun 2010b: 2). Etiopia on kyennyt toimimaan ikään kuin yläjuoksun maiden johtajana haastaessaan Egyptin hydrohegemoniaa. Toisaalta viime vuosina Egyptin aktiivisena tukena neuvotteluissa ovat olleet sen liittolaiset Yhdysvallat ja Arabiliitto, joiden läsnäolo on ennemmin karkottanut Etiopian neuvottelupöydän ääreltä painostuksen uhan takia (Mabera ym. 2020: 8). Neuvottelut eivät ole saaneet aikaan kummankin osapuolen ratifioimaa sopimusta.

4.2 Tulokset

4.2.1 Yleiskatsaus

Egypti ja Etiopia hyödyntävät dokumenteissa saman kaltaista taktiikkavalikoimaa pyrkiessään hydropoliittiseen hallintaan (Taulukko 1), mutta käytettyjen keinojen näkökulmat eroavat toisistaan. Kummankin maan käytetyin taktiikka oli luokan IV ideologiset keinot, ja Etiopialla (n = 182) niiden käyttö oli hieman Egyptiä (n = 159) runsaampaa. Ideologisten keinojen

käyttö dokumenteissa näyttäytyi suurimmaksi osaksi pyrkimyksenä hallita patohankkeesta käytävää diskurssia. Normatiiviset eli luokan III keinot olivat seuraavaksi käytetyimpiä, joissa Etiopialla (n = 93) oli Egyptiä (n = 76) suurempi painotus. Normatiiviset keinot ilmenivät esimerkiksi pyrkimyksenä luoda itseään hyödyttävä sopimusmalli, tai korostaa itselleen hyödyllisten neuvotteluosapuolien roolia. Vähiten käytettiin luokan I taktiikoita eli pakkokeinoja (n = 19).

Egypti sekä Etiopia käyttivät selkeästi eniten sopimuksellista sekä ideologista valtaa dokumenteissaan. Egyptin valta ilmeni pääasiassa pyrkimyksenä korostaa Etiopian patoaltaan täytön lainvastaisuutta, sillä Egypti kokee patoaltaan täytön toteutuvan ilman mitään yhteisesti hyväksyttyä sopimusta. Näin Egypti pyrkii moraalisesti korkeampaan asemaan ja siten legitimoimaan omaa asemaansa neuvotteluissa. Egypti pyrki hallitsemaan neuvotteluja painottamalla kansainvälisen yhteisön tärkeää roolia, sekä hydrologisen ahdinkonsa avulla saamaan turvallisuusneuvostoa asettumaan puolelleen. Etiopian dokumenteissa valta ilmeni vetoamisena oikeuteensa suvereenina valtiona hyödyntää jokea kehitykseensä, ja siihen kuinka historiallinen epäoikeudenmukaisuus sävyttää neuvotteluja vieläkin. Etiopia pyrki myös painottamaan Afrikan unionin (AU) johtamien valtioiden välisten neuvottelujen olevan ainoa oikea väylä sopimuksen saavuttamiseksi.

Taulukko 1. Egyptin ja Etiopian käyttämät taktiikat sekä vallan ulottuvuudet.

EGYPTIN TAKTIIKAT n = 274	EGYPTIN VALTA n = 343	ETIOPIAN TAKTIIKAT n = 291	ETIOPIAN VALTA n = 345
IV – Ideologiset keinot = 159	Maantieteellinen = 40	IV - Ideologiset keinot = 182	Maantieteellinen = 19
III – Normatiiviset = 76	Kova = 41	III - Normatiiviset = 93	Kova = 20
II – Utilitaristiset = 25	Sopimuksellinen = 151	II – Utilitaristiset = 11	Sopimuksellinen = 187
I – Pakkokeinot = 13	Ideologinen = 101	I – Pakkokeinot = 6	Ideologinen = 119

Egypti käytti kirjelmässään maantieteellistä valtaa Etiopiaa useammin. Tämä on mahdollisesti epäintuitiivista, sillä Egyptin valta Niilillä ei ole perustunut sen maantieteelliseen asemaan. Tämä tuo kuitenkin esille FHH:n yhden tärkeän ominaisuuden; maantieteellinen asema ei viime kädessä ole merkittävin hydropoliittisen tilanteen määrittelijä (Zeitoun & Warner 2006: 18–19). Etiopian suotuisa asema Niilillä ei ole tähänkään asti riittänyt tuomaan valtaa joen hallinnasta sen käsiin, joten kenties maa laskee vahvuuksiensa olevan esimerkiksi sopimuksellisessa vallassa.

4.2.2 Ideologisuus – näkemysten ja arvojen hallinta

159 maininnalla luokan IV ideologiset keinot olivat Egyptin käytetyin taktiikkaluokka, jota ilmeni tasaisesti jokaisessa yhdeksästä dokumentista. Diskurssin hallinnalla maa pyrkii ylläpitämään haluamaansa käsitystä todellisuudesta tiettyyn aiheeseen liittyen (Zeitoun & Warner 2006: 15). Tähän Egypti pyrki korostamalla kirjelmässään Etiopian yhteistyökyvyttömyyttä, pääasiassa jatkuvia yksipuolisia toimia tai neuvottelujen torjumista. Egyptille Etiopian sitoutuminen padon toteuttamiseen näyttäytyy röyhkeänä ja oikeusvastaisena toimintana. Syytökset Etiopian toimien yksipuolisuudesta ulottuvat pitkälti viime vuosikymmenelle patohankkeen synnyn jälkeiseen aikaan. Egypti pyrki myös vaikuttamaan neuvoston arvoihin vetoamalla vakaviin haittavaikutuksiin, joita pato voisi tuoda alajuoksulle. Selkein yksittäinen taktiikka, jota Egypti käytti, oli turvallistaminen. Dokumenteissa ilmeni yhteensä 49 viittausta siihen, kuinka GERD uhkaa vakavasti Egyptin kansallista turvallisuutta, ja se aiheuttaa myös kansainvälisen turvallisuusuhan.

Ideologisten keinojen käyttöä ilmeni myös runsaiten Etiopian dokumenteissa, yhteensä 182 kertaa, joista valtaosa luokiteltiin diskurssin hallinnan taktiikaksi. Diskurssin hallinnalla Etiopia pyrki vaikuttamaan neuvoston arvoihin korostamalla Egyptin historiallisten toimien epäreiluutta ja yksipuolisuutta. Etiopian näkemys puolestaan on, että yksipuoliset toimet Niilin allokaatioon liittyen on ollut kiinteä osa Egyptin hydropolitiikkaa aina 1800-luvulta alkaen. Historiallisen aikajänteen sisällyttäminen voi tuoda lisää uskottavuutta Etiopian argumentaatiolle, jos se kykenee samalla legitimoimaan padon rakentamisen välttämättä syytökset omasta yksipuolisuudestaan. Jokaisessa dokumentissa nostettiin esiin myös Etiopian krooninen kehitysvaje ja tarve parantaa maan elintasoja. Etiopia voi myös katsoa käyttäneen tiedon luomista taktiikkanaan, esimerkiksi kertoessaan perustaneensa riippumattoman tutkimusryhmän selvittämään padon käyttöönoton vaikutuksia. Tämän avulla Etiopia voi tulkita viestivän eri tavoin patohankkeesta – toisaalta vetoamalla kansalaistensa hyvinvointiin, ja toisaalta objektiiviseen tietoon hankkeen turvallisuudesta.

Dokumenteissa ilmeni selkeä ero suhteessa patohankkeen turvallistamiseen. Egypti käytti turvallistamista jatkuvasti, kun taas Etiopia käytti sitä lähes olemattomasti. Egypti ei olisi voinut viedä hanketta turvallisuusneuvoston käsiteltäväksi turvallistamatta sitä, sillä YK:n peruskirjan artikla 35 antaa neuvoston osallistua kiistaan, vain jos se saattaa uhata kansainvälistä turvallisuutta (UN 2024b). Egyptin hallinnolle padon luonne turvallisuuskysymyksenä saattaa myös korostua Arabikevään muiston myötä, kun pula

vedestä ja ruoasta sekä kohonneet elinkustannukset työnsivät kansalaisia kaduille vuoden 2011 protesteihin. Protestit kaatoivat silloisen hallinnon (Jeffers ym. 2015). Etiopia sen sijaan pyrki rajoittamaan turvallistamisen diskurssia, painottaen että hankkeen turvallistaminen Egyptin toimesta on koko aiheen vääristelyä. Esimerkiksi dokumentissa vuoden 2023 syyskuulta: ”– *mischaracterizing a subject of ongoing negotiations that on no occasion had been considered a security issue by the Council*” (S/2023/684: 3). Näin Etiopia pystyy viemään legitimitettä turvallisuusneuvoston ja kansainvälisen areenan roolista neuvotteluista, ja painottamaan, että oikea väylä sopimukselle on Afrikan sisäiset prosessit.

Lähes jokaisesta Egyptin ja Etiopian dokumentista löytyy selkeät narratiivit, joihin maat perustavat kantansa neuvotteluissa. Ne ovat ideologisia taktiikoita, ja samalla ovat malliesimerkkejä ideologisen ja sopimuksellisen vallan käytöstä. Egyptin tapauksessa maa pyrkii korostamaan turvallisuusneuvostolle sitä, että patohankkeen lakitekniset asiat ovat ratifioimatta, jolloin koko hanke on lainvastainen. Samalla Egypti vetoaa aiempien, jopa siirtomaa-aikaisten sopimusten lainvoimaisuuteen. Määritellesään patoa koskevan tiedonjaon merkityksettömäksi lakiteknisyyksiin verrattuna, Egypti pystyy olemaan osallistumatta siihen. Näin Egypti pystyy ylläpitämään narratiivia padon tuntemattomista vaikutuksista, jolloin siitä voidaan muotoilla uhka turvallisuudelle. Lisäksi dokumentissa heinäkuulta 2022 Egypti kertoo havainneensa satelliittikuvien perusteella murtumia padossa (S/2022/586: 2).

Turvallistamisen, padon tuntemattomien vaikutusten sekä hankkeen lainvastaisuuden avulla Egypti kykenee esittämään patohankkeen turvallisuusneuvostolle eri valossa, vaikuttaen neuvoston arvoihin ja käsityksiin. Samankaltainen esimerkki löytyy Lähi-Idästä, jossa Israel kieltäytyi jakamasta Länsirannan siirtokuntien vedenkäyttötietoja, ylläpitäen narratiivia juutalaisten ja palestiinalaisten vedenkäytön tasapuolisuudesta (Cascão & Zeitoun 2010a: 6).

Etiopia hyödyntää samankaltaista ideologista narratiivia, mutta eri näkökulmasta. Vuonna 2015 allekirjoitetun alustavan sopimuksen mukaan maa saa jatkaa padon rakentamisprosessia neuvottelujen lomassa. Etiopian mukaan patoaltaan täyttö sisältyy tähän rakentamisprosessiin tehden siitä täysin laillisen. Tähän liittyen Etiopia myös painottaa siirtomaa-aikaisten sopimusten laittomuutta, jolloin mitään laillista olemassa olevaa määritelmää veden allokoinnista ei ole. Näin Etiopia pystyy sivuuttamaan lakiteknisyydet patoaltaan täytöstä ja keskittymään padon tiedonkeruun ja -jaon avoimuuteen. Se pystyy vetoamaan riippumattomien tutkimusryhmien keräämään dataan, joka osoittaa patohankkeen turvallisuuden ja haitallisten vaikutusten olemattomuuden. Näin Etiopia pystyy vähentämään padon poliittisuutta ja turvallistamista tehden siitä vain vesivoimalan, ja turvallisen sellaisen.

Lisäksi Etiopian datanjaon avoimuus korostaa maan yhteistyökyvykkyyttä kansainväliselle areenalle.

Narratiivin hallinta patohankkeen ympärillä ja pyrkimys auktoriteettiasemaan neuvotteluissa löytyy myös puhetavoista patoa koskien. Etiopialle GERD on yksinkertaisesti vesivoimalaitos, eikä poliittinen entiteetti. Egyptille GERD on turvaton mega-pato, joka uhkaa sekä Egyptin että Niilin elinvoimaisuutta. Etiopia myös aloittaa useat dokumenttinsa ikään kuin anteeksipyytävään sävyyn todetessaan, että joutuvat jälleen vastahakoisesti kirjoittamaan neuvostolle. Näin Etiopia voi pyrkiä ylläpitämään koettua todellisuuttaan siitä, että YK:n mukana olo on tarpeetonta, voimalaitoksen turvallisuus on jo varmistettu ja AU-johtoiset paikalliset prosessit kykenevät hoitamaan neuvottelut loppuun. Egypti korosti myös kirjelmien valitettavaa, mutta välttämätöntä luonnetta, joskin selkeästi Etiopiaa harvemmin. Egyptille kirjelmien harmillinen jatkuminen johtuu Etiopian kansainvälisen lain vastaisista toimista, jotka pakottavat Egyptin tukeutumaan turvallisuusneuvostoon Etiopian hillitsemiseksi.

4.2.3 Normatiivisuus - neuvottelujen hallinta

Kolmantena taktiikkakeinona oli pyrkimys itselleen suotuisan sopimuksen saavuttamiseen. Kumpikin maa tyypillisesti painotti yhteisen ja kumpaakin maata hyödyttävän sopimuksen tärkeyttä. Maiden näkemykset tällaisesta sopimuksesta eivät kuitenkaan kohdanneet. Lisäksi dokumenteissa vedottiin joko aiempien, historiallisten sopimusten merkittävyyteen tai merkityksettömyyteen. Egyptin dokumenteissa normatiiviset keinot ilmenivät tyypillisesti pyrkimyksenä korostaa YK:n tai Yhdysvaltojen roolia neuvotteluissa, tai pyrkimyksenä siirtää neuvottelujen hallinnointia enemmän niiden vastuulle. Egypti korosti, että kansainvälisten suhteiden tärkeimpänä valvovana toimijana YK:n velvollisuuksiin kuuluu sen Peruskirjan pykälien mukainen toiminta. Egypti pyrki myös useaan otteeseen painottamaan Afrikan unionin hallinnoimien, kolmenkeskeisten neuvottelujen epäonnistumista ja kyvyttömyyttä ratkaista ongelma ilman kansainvälistä väliintuloa. Näin Egypti voi pyrkiä pitämään kansainvälistä yhteisöä osallisena neuvotteluissa, jolloin se pystyy esimerkiksi paremmin ylläpitämään kansainvälisen oikeuden painetta Etiopiaa kohtaan.

Etiopian dokumenteissa normatiivisia keinoja käytettiin hieman useammin Egyptiin verrattuna. Etiopiakin pyrki edistämään itselleen mieluisaa sopimusmallia, mm. tuomalla esille, kuinka patohankkeen ratkaisu vaatii paikallista sopimista ja AU:n välittämien neuvottelujen etenemistä. Etiopian dokumenteissa ilmeni runsaasti viittauksia siihen, että

vetoaminen kansainväliseen tukeen, neuvottelujen vieminen YK:n pöydälle ja AU:n neuvottelujen väheksyminen Egyptin toimesta ovat kaikki tarpeettomia sekä haitallisia sopimuksen saavuttamiseksi. Vuoden 2022 elokuun dokumentista: ” – *there is no justification for bringing this matter to the attention of the Security Council*” (S/2022/598: 2). Etiopia myös painotti useasti, että viime vuosisadan aikaiset sopimukset Niilin käytöstä eivät olleet legitimejä, vaikka Egypti heidän mukaansa onkin pitänyt niitä lähtötasona nykyisille neuvotteluille. Normatiivisten keinojen käyttö eri näkökulmista havainnollistaa tapauksen osapuolien asemaa niin kansainvälisessä politiikassa kuin historiallisessakin kehityksessä. Taloudellisesti ja poliittisesti kansainväliselle yhteisölle merkittävä Egypti nojautuu sopimukseen pyrkiessään hyvin eri perspektiiviin, kuin ’paikallista’ yhteistyötä ja sopimista korostava Etiopia.

Sopimuksellisen vallan käyttöä etsittiin dokumenteista keskittymällä argumentointiin, jonka tulkittiin edistävän maiden haluamien neuvottelujen etenemistä. Sopimuksellinen valta oli Egyptin dokumenteissa eniten ilmenevä vallan ulottuvuus. Näistä suurin osa näkyi Egyptin kykyä pyrkiä moraaliseen yliotteeseen ja oman asemansa legitimoimiseen, joiden avulla Egypti pyrki oikeudenmukaisemmaksi neuvotteluosapuoleksi. Egypti käytti taktiikkana myös ongelmien yhdistämistä liittäen patohankkeen osaksi Niilin jokisuistoa ja jokivarren maita uhkaavaa ekologista ja sosioekonomista taantumista. Egypti kritisoi Etiopiaa jatkuvista yksipuolisista toimista padon käyttöönottoon liittyen, mitkä ovat Egyptin mukaan sekä alueellisen yhtenäisyyden että kansainvälisen oikeuden vastaisia. Tämä heijastuu myös luokan IV-ideologisiin taktiikoihin, joita Egyptin dokumenteista ilmeni runsaasti, ja havainnollistaa myös osittain ideologista valtaa – kykyä luoda ja legitimoida narratiiveja.

Egyptin käytetyimpiin valtakeinoihin liittyy painotus siitä, että turvallisuusneuvosto ja Yhdysvallat on syystä tuotu osaksi neuvotteluita. Tämä ilmentää vähintään kolmea vallan keinoa, havainnollistaen vallan ulottuvuuksien luokittelun haastavuutta. Se ilmentää kovaa valtaa, koska siinä näkyy kyky saada hankkeelleen poliittista tukea. Sopimuksellinen valta käy ilmi siten, että Egypti pyrkii hallitsemaan neuvottelujen agenda ja luomaan edellytykset sen hegemonian säilyttävälle sopimukselle. Turvallisuusneuvoston tuominen neuvotteluihin on myös ideologista valtaa, koska se rajoittaa hankkeesta käytävää diskurssia kansainväliselle areenalle. Tällöin Egypti kykenee korostamaan näkemystään padosta poliittisena ja laittomana hankkeena vieden huomiota pois paikallisen sopimisen prosessista, heikentäen yläjuoksun maiden legitimizeettia.

Dokumentit osaltaan edustavat Etiopian ja yläjuoksun maiden sopimuksellisen vallan kasvua. Etiopia on kyennyt toimimaan yläjuoksun maiden äänitorvena, ja tämän kollektiivin maat ovat ensimmäistä kertaa historiassa asemassa, jossa Egyptin todella pitää huomioida niidenkin tarpeet (Cascão & Zeitoun 2010a). Etiopia käytti sopimuksellista valtaa eniten sekä omista dokumenteistaan että Egyptiä useammin. Etiopia pyrki hallitsemaan neuvottelujen kulkua ja sisältöä painottamalla, että ainoa tapa viedä neuvotteluja eteenpäin on maiden väliset sopimukset, joita johtaa tarvittaessa Afrikan unioni. Tätä ajatusta Etiopia legitimoit painottamalla afrikkalaista veljeyttä ja yhteistä kohtaloa mantereeseen asukkaina. Etiopian käytetyimpiä sopimuksellisen vallan keinoja oli myös oman yhteistyökyvykkyyden korostaminen verrattuna Egyptiin, joka on historiallisesti sekä nykypäivänä manipuloinut neuvotteluja ylläpitääkseen hegemoniaansa. Myös Etiopialle oli tyypillistä ongelmien yhdistäminen, jossa patohankkeen estyminen liitettiin krooniseen köyhyyteen, metsäkatoon ja heikkenevään luonnon elinvoimaan. Etenkin Etiopialle ongelmien yhdistäminen voi olla hyödyllistä, sillä köyhyden vähentäminen on yksi YK:n merkittävimpiä tavoitteita. Asettamalla padon estymisen ja köyhyden rinnakkain, se kykenee nostamaan omaa asemaansa neuvotteluissa korkeammalle.

4.2.4 Pakkokeinot ja aluekehitys

Käytettyjen pakkokeinojen määrä noudatti oletusta siitä, että ne ovat neljästä taktiikkaluokasta tehottomimpia. Dokumenttien diplomaattinen konteksti voi vaikuttaa tähän, tehden pakkokeinojen korostamisen tai käyttämisen epäedulliseksi kansainvälisellä areenalla. Selkein esimerkki Egyptin pakkokeinojen käytöstä on turvallisuusuhkailun muodossa, kuten esimerkiksi kesäkuun 2020 dokumentissa. Egyptin ulkoministerin kirjoittamassa lausunnossa todettiin, että patoaltaan täyttäminen ja käyttöönotto yksipuolisesti ”— *would heighten tensions and could provoke crises and conflicts that further destabilize an already troubled region*” (S/2020/617: 2). Egypti korosti useissa dokumenteissa, kuinka yksipuoliset toimet hankkeeseen liittyen ovat vakava uhka kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle omaten suuria, jopa seismisiä poliittisia seurauksia. Uhkailu yhdistyy Egyptin harjoittamaan turvallistamiseen osoittaen myös kuinka pakkokeinoja ja ideologisia keinoja voidaan käyttää samanaikaisesti.

Etiopian dokumenteissa ilmeni yhtä lailla hyvin vähäisesti viittauksia pakkokeinoihin. Etiopian pakkokeinot ilmenivät aikomuksina jatkaa patohankkeen toteuttamista sopimuksella tai ilman. Etiopia korosti dokumenteissaan, että patohanke ja sen jatkaminen on sen

suvereniteetin mukaisia toimia, joita ulkopuolisilla valtioilla ei ole oikeutta rajoittaa. Lisäksi Etiopia korosti, että Niilin vesien hyödyntäminen ei mitenkään velvoita Etiopiaa löytämään sovintoa asiasta Egyptin kanssa. Dokumenteissa Etiopia myös asettaa syyn neuvottelujen tuloksettomuudesta Egyptin harteille ilmoittaen, että Etiopian ehdottaman sopimusmallin hyväksyminen on tapa edetä, jos sitova sopimus halutaan saada aikaan. Tämä on johdonmukainen osa Etiopian näkemystä, jonka mukaan Niilin vesien hyödyntäminen ei vaadi minkään muun maan hyväksyntää. Vetoaminen suvereniteettiin antaa Etiopialle kyvyn näyttää Egypti kiistan epäoikeudenmukaisena osapuolena sen yrittäessä estää Etiopian pyrkimys kansalliseen kehitykseen.

Etiopian maantieteellinen valta-asema on kiistaton, mutta sen käyttö dokumenteissa oli hyvin vähäistä. Maantieteellistä valtaa Etiopia käytti korostaessaan, että Niili, jonka virtaamasta 86 % on Etiopiasta, on heille elinehto ja että yläjuoksun maanakaan sillä ei ole mitään velvollisuutta jättää veden hyödyntämistä käyttämättä vain alajuoksun vaatimusten takia. Etiopialla kovan vallan käyttö oli Egyptiä vähäisempää. Kuitenkin pato itsessään on jo kovan vallan ilmenemä vaatien niin pääomallisia kuin institutionaalisia resursseja. Lisäksi vankka aikomus jatkaa hankkeen viimeistelyä viestii Etiopian kovasta vallasta, samoin kuin viittaukset infrastruktuurilliseen kyvykkyyteen, joilla korostetaan padon laatua ja teknisten kriteerien korkeaa tasoa. Pato on ” – – *state-of-the-art design* – – ” sekä ” – – *undertaken by a world-renowned construction company* – – ” (S2022/597: 2).

Myös Egyptin dokumenteissa kovan vallan käyttö oli vähäistä. Kovaa valtaa käytettiin enimmäkseen kansainvälisiin kumppaneihin ja tukeen vetoamiseen, ja Egyptille tärkeiden osapuolten roolin merkittävyyden korostamiseen. Kovaa valtaa on esimerkiksi Egyptin painottaminen siitä, että turvallisuusneuvoston tulisi olla kirkkaimmassa roolissa neuvottelujen edistämisessä. Dokumenteissa Egypti myös korostaa ja kehuu neuvoston puheenjohtajaa sekä Peruskirjan merkittävyyttä kansainvälisten konfliktitilanteiden ratkaisuisissa. Kun kesäkuussa 2021 Arabiliitto Qatarin johdolla asettui Egyptin vankaksi tukijaksi neuvotteluihin, Etiopia ilmaisi selkeän vastustuksensa siitä turvallisuusneuvostolle. Etiopia vaatii turvallisuusneuvostoa ja kansainvälistä yhteisöä painostamaan Egyptiä paikallisten neuvotteluprosessien edistämiseen. Etiopialla on historiallisesti jopa Egyptiä tiiviimpi liittolaisuus Yhdysvaltojen kanssa (Tayie 2016). Tämän tutkielman dokumenteissa Etiopian kova valta kuitenkin pohjautuu kykyyn nojata Afrikan unionin ja muiden Afrikan maiden tukeen hankkeelleen. Tämä havainnollistaa Egyptin ja Etiopian välistä vallan

epätasapainoa. Etiopian tueksi asettuneilla mailla ei ole kansainvälisesti samanlaista poliittis-taloudellista valtaa, kuin esimerkiksi vauriilla öljyntuottajamailla.

Historiallisesti Egypti on toiminut Niilillä yksipuolisesti nojaten kovaan valtaansa ja kykyyn toteuttaa haluamiaan hankkeita. Näistä esimerkkeinä on mm. Aswanin pato vuonna 1971 sekä vuonna 1997 aloitettu Toska-hanke, jossa Niilin vesiä uudelleenohjataan elävöittämään kuivia viljelysmaita (Hussein & Grandi 2017; Intikhab 2018). Nämä keinot myös nojaavat sopimukselliseen valtaan, sillä Egyptille vuosien 1902 ja 1959 sopimukset ovat antaneet vain sille ja Sudanille oikeuden hyödyntää Niilin vesiä. Etiopia hyödyntää Egyptin historiallista valta-asemaa pönkittääkseen omaa argumenttiaan Egyptin jatkuvasta yksipuolisuudesta. Dokumentissa helmikuulta 2022 Etiopia listaa kahdeksan Egyptin hanketta Niilillä, joista yhdessäkään ei Etiopian mukaan konsultoitu sitä, tai muita yläjuoksun maita (S/2022/151: 2)

Kirjelmissä Egypti hyödynsi maantieteellistä valtaa vähäisesti, mutta ottaen huomioon Egyptin sijainnin viimeisenä alajuoksun maana, määrä ei välttämättä ole yllätys. Vaikka maan sijainti jokivarrella on epäedullinen, Egypti kykenee vetoamaan 'alistettuun' ja 'riskialttiiseen' asemaansa joella. Maantieteellisen vallan käyttö ilmeni Egyptin dokumenteissa suurimmaksi osaksi niin, että maa korosti kuivuuttaan ja riippuvaisuuttaan Niilistä. Lisäksi dokumenteissa toistuivat padon luomat haitat alajuoksun maille, ja kuinka jokiympäristöä uhkaa niin taloudellinen, ekologinen kuin sosiaalinen tragedia padon myötä. Egypti ei luota Etiopian toteuttamiin selvityksiin siitä, millaiset vaikutukset padon käyttöönotolla olisi sen alajuoksulle.

Tutkielmassa käytettyjen aineistojen rajoittuneisuutta havainnollistaa se, että maiden tiedetään käyttäneen runsaammin pakkokeinoihin lukeutuvia taktiikoita toisiaan vastaan, mutta ne eivät näissä aineistoissa ilmene. Egyptin esimerkiksi tiedetään rahoittaneen Eritrean ja Somalian kapinallisjoukkoja pyrkimyksenä heikentää Etiopian valta-asemaa itäisessä Afrikassa (Zeitoun & Warner 2006: 13; Carles 2006). Lisäksi kumpikin maa on toteuttanut suuria vesi-infrastruktuurihankkeita Niilillä yksipuolisesti – Egypti viime vuosisadalla useaan kertaan, sekä Etiopia monien uhkauksien muodossa ja realisoituna viimeistään itse GERD-hankkeen myötä. Egyptin hydrohegemonian kohtaama haaste on siis ilmeinen, kun se on historiallisesti tottunut olemaan ainoa resurssin hallinnan strategiaan kykenevä maa Niilillä.

Utilitaristisia keinoja löytyi dokumenteista pakkokeinoja enemmän, mutta silti selkeästi vähän suhteessa kokonaishavaintoihin. Egyptin lausunnoissa utilitaristisia keinoja ilmeni yhteensä 25 kertaa. Eniten käytetty utilitaristinen keino Egyptin dokumenteissa oli yhteiseen

aluekehitykseen vetoaminen, sillä Egyptin mukaan yhteisesti hyväksytty sopimus voisi avata mahdollisuuksia maiden välisen yhteistyön syventymiselle ja aluetta piinaavien haasteiden voittamiselle. Etiopian dokumenteissa utilitaristisia keinoja käytettiin hyvin vähäisesti, yhteensä 11 kertaa ja hyvin samoilla perusteilla. Etiopia konkretisoi patohankkeesta saatavia hyötyjä vetoamalla sen maantieteellisiin hyötyihin ja kirjoittamalla, kuinka patohanke auttaisi hallitsemaan tulvia, säätelemään veden virtausta sekä auttamaan alueen pyrkimyksiä energiatarpeiden tyydyttämisestä.

Kumpikaan maista ei käyttänyt taloudellisiin yhteistyömahdollisuuksiin vetoamista kuin vain yksittäisiä kertoja. Vaikka Niili on molemmille maille tärkeä kansallinen intressi, sen ympärillä toteutettu hydropolitiikka ei ole nojautunut yhteistyöhön, niin kuin Llamosas & Sovacool (2021) mukaan on mahdollista. Tätä voi selittää Stefanon ym. (2017) löydökset, jossa esimerkiksi maan sisäiset konfliktit sekä köyhä valtiontalous voi olla altistavia tekijöitä konfliktiorientoituneelle hydropolitiikalle. Erityisesti Etiopiassa kyseiset ongelmat ovat hyvin ilmeisiä. Lisäksi Egyptin asettaessa kaikkien neuvotteluiden lähtötasoksi vuoden 1959 sopimuksen, jossa sille allokoitiin n. 75 % Niilin vesistä, taloudellisen yhteistyön korostaminen on vaikeaa. Mikä tahansa muutos veden allokointiin liittyen tarkoittaisi sen saaman vesimäärä vähenemistä, mikä ei ole Egyptin näkökulmasta hyväksyttävää.

5 Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa tarkastelin Egyptin ja Etiopian välistä kiistaa koskien GERD-patohanketta ja Niilin vesien monikansallista käyttöä. Analysoin tilannetta Zeitounin ja Warnerin (2006) luoman hydrohegemonian teoreettisen viitekehyksen avulla. Tämä viitekehys toimi myös perustana tutkielmassani toteutetulle teorialähtöiselle sisällönanalyysille. Tutkielman aineistona toimi kirjeet, joita Egyptin ja Etiopian YK-suurlähettiläät ovat lähettäneet YK:n turvallisuusneuvostolle vuosina 2020–2023. Viitekehykseen sisältyy neljä eri taktiikka-luokkaa sekä neljä vallan ulottuvuutta, joiden avulla valtiot voivat pyrkiä hallitsemaan vesiympäristöön liittyvää päätöksentekoa. Pyrin analysoimaan näiden taktiikoiden ja vallan ulottuvuuksien esiintyvyyttä Egyptin ja Etiopian kirjelmistä. Sisällönanalyysin perusteella keskeisin tulos oli, että maiden pyrkimyksessä hydropoliittiseen hallintaan korostuu ideologiset taktiikat sekä vallan sopimuksellinen ja ideologinen ulottuvuus.

Pyrin tutkielmassani vastaamaan kahteen kysymykseen. Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli: ”Mitkä hydrohegemoniset taktiikat ilmenevät Egyptin ja Etiopian valtion päämiesten kirjelmässä GERD-patohankkeeseen liittyen?” Sain tutkielmassani selville, että kumpikin maa käytti kirjelmässään selkeästi eniten ideologisia taktiikoita. Ideologisten taktiikoiden käyttö ilmeni maiden pyrkimyksenä vaikuttaa turvallisuusneuvoston arvoihin ja näkemyksiin patohankkeesta. Egyptin kirjelmässä turvallisuusneuvostolle viestittiin padon laittomuudesta, sen tuomasta uhasta kansalliselle ja kansainväliselle turvallisuudelle sekä Etiopian toimien jatkuvasta yksipuolisuudesta. Etiopia korosti turvallisuusneuvostolle padon teknistä laatua ja turvallisuutta ja harjoittamaansa patoa koskevaa avointa tiedonjakoa. Lisäksi Etiopia painotti padon epäpoliittista luonnetta ja Egyptin historiallisten toimien yksipuolisuutta.

Ideologisten taktiikoiden lisäksi maat käyttivät normatiivia taktiikoita pyrkimyksensä edistää mieluisaa sopimusmallia tai neuvotteluasetelmaa. Egypti painotti kirjelmässään laillisesti velvoittavan sopimuksen laatimisen tärkeyttä, jottei Etiopia voisi jatkaa padon käyttöönottoa. Lisäksi Egypti korosti turvallisuusneuvoston sekä muiden kansainvälisten toimijoiden tärkeää roolia osana neuvotteluita, pyrkimyksensä ylläpitää kansainvälisen yhteisön tiivistä osallisuutta neuvotteluissa. Etiopia korosti kirjelmässään, kuinka patohanketta koskevien neuvottelujen tulisi olla tiukasti maiden välisiä, tai AU:n välittämiä. Etiopian kirjelmässä myös esiintyi lukuisia vaatimuksia sille, että historialliset sopimukset Niilin vesien käytöstä ovat epälegitiimejä, ja että niissä määriteltyä allokointia ei voida enää ylläpitää. Pakko- sekä utilitarististen taktiikoiden käyttö oli kummallakin maalla vähäistä.

Vastatakseni toiseen tutkimuskysymykseeni: ”Mitä vallan ulottuvuuksia Egypti ja Etiopia käyttävät omien hydropoliittisten tavoitteidensa saavuttamiseksi?”, sain selville, että kumpikin maa käytti eniten sopimuksellista valtaa. Se mahdollisti Egyptille ja Etiopialle normatiivisten sekä ideologisten taktiikoiden käytön. Egyptin kyky vedota padon laittomuuteen perustuu pitkälti sen historiallisissa sopimuksissa saavuttamaan hegemoniaan Niilillä. Etiopian sopimuksellinen valta ilmenee sen kyvyssä perustella padon laillisuutta menneiden sopimusten lainvoimattomuudella. Kumpikin maista pyrki myös korostamaan tiettyjen neuvotteluosapuolien tärkeyttä: Egypti YK:ta ja kansainvälisiä toimijoita, Etiopia puolestaan AU:ta ja paikallisia neuvottelukanavia. Nämä keinot pohjautuvat sopimukselliseen valtaan. On huomioitava, että edellä mainitut taktiikat perustuvat osaltaan myös ideologiseen valtaan, jota maat käyttivät aktiivisesti. Egypti kykenee ylläpitämään kansainvälisen yhteisön roolia neuvotteluissa esimerkiksi rajoittamalla hankkeesta käytävää diskurssia padon ratkaisemattomiin lakiteknisyyksiin. Määrittelemällä padon lailliseksi Etiopia pystyy rajoittamaan diskurssia hankkeen avoimeen datanjakoon ja padon turvallisuuteen.

Maiden käyttämät taktiikat sekä vallan ulottuvuudet ovat siis pitkälti linjassa tutkimuskirjallisuuden kanssa. Vallan ulottuvuudet toimivat ristiin, ja mahdollistavat useita samanaikaisesti käytettäviä taktiikoita. Valtasuhteiden epäsymmetrisyys määrittelee pitkälti monivaltioisten jokiuomien hallintaa, joskin Etiopia on heikompana osapuolena saanut lisättyä valtaansa Egyptiin nähden. Lisäksi aineisto osoittaa, kuinka sodan esiintymättömyys ei tarkoita konfliktin esiintymättömyyttä. Vaikka Egypti ja Etiopia eivät ole käyneet avointa sotilaallista konfliktia Niilin käytöstä, Etiopia kokee Egyptin historiallisen ja nykyisen toiminnan epäreiluna ja laittomana.

GERD-hankkeeseen liittyvää hydropoliitikkaa on syytä tutkia enemmän, jotta todennäköisyys maiden välisen yhteisymmärryksen löytymiselle kasvaisi. Patohankkeen etenemiseen vaikuttaa niin kansainvälisten kumppaneiden roolit, alueen laajempi geopoliittinen konteksti sekä sitovan kansainvälisen vesilain puute. Tuleva tutkimus voisi sisällyttää turvallisuusneuvostolle lähetettyjä kirjeitä muiltakin alueen mailta, kuten Sudanilta, Jordaniaalta, Qatarilta ja Nigerialta. Näin alueen hydropoliittisesta kontekstista voisi saada kattavamman käsityksen.

Lähteet

- Allan, J. R., Levin, N., Jones, K. R., Abdullah, S., Hongoh, J., Hermoso, V. & Kark, S. (2019) Navigating the complexities of conservation along the river Nile. *Science Advances*. 5(4) <https://doi.org/10.1126/sciadv.aau7668>
- Bachrach, P. & Baratz, M. S. (1963) Decisions and Nondecisions: An Analytical Framework. *The American Political Science Review*. 57(3) 632-642. <https://doi.org/10.2307/1952568>
- Carles, A. (2006) *Power asymmetry and conflict over water resources in the Nile River Basin: The Egyptian Hydrohegemony*. Environment and Development M.A. King's College London. https://protosh2o.act.be/VIRTUELE_BIB/Water_in_de_Wereld/CON-Waterconflicten_en_rampen/W_CON_E5_Power_assymetry.pdf
- Cascão, A. E. (2009) Changing Power Relations in the Nile River Basin: Unilateralism vs. Cooperation? *Water Alternatives* 2(2) 245-268. <https://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/bitstream/handle/10535/6422/changing%20power%20relations.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Cascão, A. E. & Zeitoun, M. (2010a) Power, hegemony and critical hydropolitics. *Transboundary Water Management: Principles and Practice*. (1) 27-42. <https://www.hidropolitikakademi.org/uploads/wp/2014/01/Power+Hegemony+and+Critical+Hydropolitics.pdf>
- Cascão, A. E. & Zeitoun, M. (2010b) Case Studies of Transboundary Water Management: Fifteen Initiatives from Various Parts of the World. *Transboundary Water Management: Principles and Practice*. (1) 189-194. <https://www.hidropolitikakademi.org/uploads/wp/2014/01/Power+Hegemony+and+Critical+Hydropolitics.pdf>
- Dahl, R. A. (1957) The Concept of Power. *Behavioral Science*. 2(3) 201-215. <https://doi.org/10.1002/bs.3830020303>
- Delgado-Moran, J. J. & Teano, F. (2019) The concept of hydrohegemony as a framework for analyzing transborder conflicts over water. Thinking about the Chinese case. *Water and Landscape*. 14. 97–104. <https://doi.org/10.17561/at.14.4437>
- Elhance, A. (1999) *Hydropolitics in the Third World. Conflict and Cooperation in International River Basins*. United States Institute of Peace Press, Washington D.C.
- Elhance, A. (2000) Hydropolitics: Grounds for Despair, Reasons for Hope. *International Negotiation*. 5(2) 201-222. <https://doi.org/10.1163/15718060020848730>

- Engelke, P. & Passell, H. (2017) Case Study: Egypt, The Nile, and the Grand Ethiopian Renaissance Dam. *Water Security in an arid region: From the Gulf to the Nile*. 1, 11-14. <https://www.jstor.org/stable/resrep03704.6>
- Frey, F. W. (1993) The Political Context of Conflict and Cooperation Over International River Basins. *Water International*. 18(1) 54-68. <https://doi.org/10.1080/02508069308686151>
- Hussein, H. (2018) The Guarani Aquifer System, Highly Present but Not High Profile: A Hydropolitical Analysis of Transboundary Groundwater Governance. *Environmental Science and Policy*. 83, 54-62. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2018.02.005inti>
- Hussein, H. & Grandi, M. (2017) Dynamic political contexts and power asymmetries: the cases of the Blue Nile and the Yarmouk Rivers. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*. 17. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1007/s10784-017-9364-y>
- Intikhab, A. (2018) The New Hydro-Political Situation in Africa: Challenges for Nile River Basin Countries. *World Affairs: The Journal of International Issues* 22(4) 60–75. <https://www.jstor.org/stable/48520096>
- Jeffers, R., Bernard, M., Passell, H. & Silver, E. (2015) Behavior Influence Assessment of Impacts of the Grand Ethiopian Renaissance Dam on Unrest and Popular Support Within Egypt. *Procedia Manufacturing*. 3(1), 414–421. <https://doi.org/10.1016/j.promfg.2015.07.965>
- Jägerskog, A. (2001) *The Jordan River Basin: Explaining Interstate Water Co-operation Through Regime Theory*. SOAS Occasional Paper, University of London. 31(1).
- Lasswell, H. (1936;2018) *Politics: Who gets what, when and how?* Papamoa Press. https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=UlekDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT4&dq=_lasswell+politics+1936&ots=J64MAevQOE&sig=hDRwfQhtmbMQWOLezUDqYHxJRo8&redir_esc=y#v=onepage&q=lasswell%20politics%201936&f=false
- Llamosas, C. & Sovacool, B. K. (2021). The future of hydropower? A systematic review of the drivers, benefits and governance dynamics of transboundary dams. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 137(1). <https://doi.org/10.1016/j.rser.2020.110495>
- Lukes, S. (2005) *Power. A radical view. Second Edition*. Palgrave Macmillan. London. <https://voidnetwork.gr/wp-content/uploads/2016/09/Power-A-Radical-View-Steven-Lukes.pdf>

- Lukes, S. (2011) In Defense of 'False Consciousness'. *The University of Chicago Legal Forum: Governance and Power*. 21(1) 19-29.
<https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1473&context=uclf>
- Lustick, I. S. (2002). Hegemony and the riddle of nationalism: The dialectics of nationalism and religion in the Middle East. *Logos* 1(3) 18-44.
- Mabera, F., Dlamini, K. & Makamase, M. (2020) Hydropolitics of the Nile. *SPOTLIGHT ON AFRICA: Mapping geopolitical trends for Quarter One 2020*. Institute for Global Dialogue. 6-7. <https://igd.org.za/publication/spotlight-on-africa-mapping-geopolitical-trends-for-quarter-one-2020/?wpdmdl=8370&refresh=661fd73b1d19c1713362747>
- Mahlakeng, M. K. (2017) China and the Nile River Basin: The Changing Hydrological Status Quo. *Insight on Africa*. 10(1) 73-97. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1177/0975087817741043>
- Menga, F. (2016) Re-conceptualizing hegemony; The circle of hydrohegemony. *Water Policy*. 18(2) 401-418. <https://doi.org/10.2166/wp.2015.063>
- Milner, H. (1991) The Assumption of Anarchy in International Relations Theory: A Critique. *Review of International Studies*. 17(1) 67-85. <https://www.jstor.org/stable/20097244>
- Okbagzhi, Y. (2009) Hydro-politics in the Nile basin: in search of theory beyond realism and neo-liberalism. *Journal of East African Studies*. 3(1). 74-93.
<https://doi.org/10.1080/17531050802682788>
- Pemunta, N. V., Ngo, N. V., Djomo, C. & Mutola, S. (2021) The Grand Ethiopian Renaissance Dam, Egyptian National Security, and human and food security in the Nile River Basin. *Cogent Social Sciences*, 7(1).
<https://doi.org/10.1080/23311886.2021.1875598>
- Security Council Report (2021) Security Council Report on the Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD)*. Turvallisuusneuvoston raportti. YK 15.9.2021.
<https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2021/09/security-council-presidential-statement-on-the-grand-ethiopian-renaissance-dam-gerd.php>
- Stefano, L. D., Petersen-Perlman, J., Sproles, E, Eynard, J. & Wolf, A. (2017) Assessment of transboundary river basins for potential hydro-political tensions. *Global Environmental Change*. 45(1) 35-46. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2017.04.008>
- Stucki, P. (2005) *Water Wars or Water Peace? Rethinking the Nexus between Water Scarcity and Armed Conflict*. Programme for Strategic and International Security Studies. (3)
https://www.files.ethz.ch/isn/20609/PSIS-OccPap-2_2004-Stucki.pdf

- Tayie, M. S. (2016) The Hydropolitics of the Nile Basin. *The Handbook of Environmental Chemistry: The Nile River*. 56(1) 599-654. https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1007/698_2016_106
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos (1) Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- UN (2024) What is the Security Council? YK 18.3.2024
<https://www.un.org/securitycouncil/content/what-security-council>
- UN (2024b) Charter of The United Nations: Chapter VI – Article 35. Codification Division Publications: Repertory of Practice of United Nations Organs. YK Peruskirja 18.3.2024. <https://legal.un.org/repertory/art35.shtml>
- Vij, S., Warner, J., Biesbroek, R. & Groot, A. (2019) Non-decisions are also decisions: power interplay between Bangladesh and India over the Brahmaputra River. *Water International*. 45(4) 254-274. <https://doi.org/10.1080/02508060.2018.1554767>
- Wolf, A. (1998) Conflict and cooperation along international waterways. *Water Policy*. 1(2), 251-265. [https://doi.org/10.1016/S1366-7017\(98\)00019-1](https://doi.org/10.1016/S1366-7017(98)00019-1)
- Wolf, A., Yoffe, S. & Giordano, M. (2003) International Waters; identifying basins at risk. *Water Policy*. 5(1). 29-60. <https://doi.org/10.2166/wp.2003.0002>
- Yoffe, S., Wolf, A. & Giordano, M. (2003) Conflict and Cooperation Over International Freshwater Resources: Indicators of Basins at Risk. *Journal of the American Water Resources Association*. 39(5) 1109-1126. <https://doi.org/10.1111/j.1752-1688.2003.tb03696.x>
- Zeitoun, M. (2008) *Power and Water in the Middle East: The Hidden Politics of the Palestinian-Israeli Water Conflict*. I.B. Tauris & Co. London & New York.
- Zeitoun, M. & Warner, J. (2006) Hydrohegemony – a framework for analysis of trans-boundary water conflicts. *Water Policy*. 8(5) 435–460.
<https://doi.org/10.2166/wp.2006.054>

Liitteet

Liite 1. Egyptin edustajan lähettämät kirjelmät YK:n Turvallisuusneuvostolle

MAA	PÄIVÄYS	LÄHETTÄJÄ	KIRJOITTAJA	TIIVISTELMÄ	TUNNISTE
Egypti	4.5.2020	Mohamed Edrees (YK suurlähettiläs)	Sameh Shokry (ulkosasiainministeri)	Transmits letter from the Minister for Foreign Affairs regarding the latest developments related to the Grand Ethiopian Renaissance Dam	S/2020/355
Egypti	30.6.2020	Mohamed Edrees (YK suurlähettiläs)	Sameh Shokry (ulkosasiainministeri)	Transmits statement from the Minister for Foreign Affairs for the Security Council videoconference meeting on the Grand Ethiopian Renaissance Dam, to be held on 29 June 2020, and a draft resolution proposed by Egypt under rule 38 of the provisional rules of procedure of the Council.	S/2020/617
Egypti	16.6.2021	Mohamed Edrees (YK suurlähettiläs)	Sameh Shokry (ulkosasiainministeri)	Transmits letter from the Minister for Foreign Affairs regarding the latest developments related to the Grand Ethiopian Renaissance Dam, including aide-memoire submitted to the Security Council.	S/2021/565
Egypti	25.6.2021	Mohamed Edrees (YK suurlähettiläs)	Sameh Shokry (ulkosasiainministeri)	Transmits letter from the Minister for Foreign Affairs regarding the latest developments related to the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2021/607
Egypti	6.7.2021	Mohamed Edrees (YK suurlähettiläs)	Mohamed Abdel Aty (vesiasiaiministeri)	Transmits letter from the Minister of Water Resources and Irrigation of Egypt addressed to the Minister of Water, Irrigation and Energy of Ethiopia regarding the latest developments related to the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2021/627
Egypti	21.2.2022	Osama Abdelkhalek (YK suurlähettiläs)	Mohamed Abdel Aty (vesiasiaiministeri)	Transmits letter from the Minister of Water Resources and Irrigation of Egypt addressed to the Minister of Water, Irrigation and Energy of Ethiopia regarding the commencement of the Grand Ethiopian Renaissance Dam's operations.	S/2022/134
Egypti	29.7.2022	Osama Abdelkhalek (YK suurlähettiläs)	Mohamed Abdel Aty (vesiasiaiministeri)	Transmits letter from the Minister of Water Resources and Irrigation of Egypt addressed to the Chief Negotiator on the Grand Ethiopian Renaissance Dam at the rank of Minister of Ethiopia regarding the 3rd consecutive unilateral filling of the dam.	S/2022/586
Egypti	29.7.2022	Osama Abdelkhalek (YK suurlähettiläs)	Sameh Shokry (ulkosasiainministeri)	Transmits letter from the Minister of Foreign Affairs regarding the 3rd consecutive unilateral filling of the Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD).	S/2022/587
Egypti	13.9.2023	Osama Abdelkhalek (YK suurlähettiläs)	Sameh Shokry (ulkosasiainministeri)	Transmits letter from the Minister of Foreign Affairs regarding the 4th consecutive unilateral filling of the Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD).	S/2023/664

Liite 2. Ethiopian edustajan lähettämät kirjelmät YK:n Turvallisuusneuvostolle

MAA	PÄIVÄYS	LÄHETTÄJÄ	KIRJOITTAJA	TIIVISTELMÄ	TUNNISTE
Etiopia	15.5.2020	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Gedu Andargachew (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Minister for Foreign Affairs regarding the trilateral negotiations between Ethiopia, Egypt and the Sudan on the first filling and annual operation of the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2020/409
Etiopia	30.6.2020	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Gedu Andargachew (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Minister for Foreign Affairs regarding the trilateral negotiations between Ethiopia, Egypt and the Sudan on the first filling and annual operation of the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2020/567
Etiopia	16.4.2021	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Demeke Mekonnen (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Minister for Foreign Affairs referring to letters from Sudan dated 12 Apr. 2021 (S/2021/349) and Egypt dated 13 Apr. 2021 (S/2021/354), regarding the trilateral negotiations between Ethiopia, Egypt and the Sudan on the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2021/376
Etiopia	25.6.2021	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Demeke Mekonnen (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Deputy Prime Minister and Minister for Foreign Affairs regarding the trilateral negotiations on the Grand Ethiopian Renaissance Dam	S/2021/600
Etiopia	6.7.2021	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Demeke Mekonnen (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Deputy Prime Minister and Minister for Foreign Affairs referring to letter dated 21 June 2021 from Qatar concerning the position of the League of Arab States regarding the trilateral negotiations on the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2021/626
Etiopia	24.2.2022	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Habtamu Itefa Geleta (vesiasiainministeri)	Transmits letter from the Minister of Water and Energy to the Minister of Water Resources and Irrigation of Egypt regarding the commencement of the Grand Ethiopian Renaissance Dam's operations.	S/2022/151
Etiopia	3.8.2022	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Seleshi Bekele Awulachew (GERD-pääneuvottelija)	Transmits letter from the Chief Negotiator for the Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD) regarding the GERD's operations and the continuation of the trilateral negotiations sent in reply to letter dated 29 July 2022 from Egypt (S/2022/586).	S/2022/597
Etiopia	3.8.2022	Taye Atske-Selassie Amde (YK-suurlähettiläs)	Demeke Mekonnen (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs refuting allegations in letter dated 29 July 2022 from Egypt (S/2022/586) concerning the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2022/598
Etiopia	19.9.2023	Tesfaye Yilma Sabo (YK-suurlähettiläs)	Demeke Mekonnen (ulkoasiainministeri)	Transmits letter from the Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs refuting allegations in letter dated 12 Sept. 2023 (S/2023/664) concerning the Grand Ethiopian Renaissance Dam.	S/2023/684